Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 5 (20. 272) • 1989 йил 6 январь, жума • Баҳоси 3 тийин.

М. С. ГОРБАЧЕВ Жаводий-Аъмолийни қабул қилди

Учрашув олдидан. (ТАСС — ЎзТАГ телефотоси).

М. С. Горбачев 4 январь куни Кремлда Эрон Ислом республикасининг раҳбари имом Р. М. Ҳумайнийнинг шахсий вакили Оятулло Жаводий-Аъмолийни қабул қилди.

Жаводий-Аъмолий М. С. Горбачевга имом Ҳумайний мактубини топширди.

М. С. Горбачев Эрон вакиллари билан саломлашиб, Москвага нуфузли миссиянинг юборилиши — Совет—Эрон муносабатларининг ривожланишида беҳбудлик белгисидир, деди. Мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг илдизи ўтган асрларга бориб тақалади, бу муносабатларнинг ўз анъаналари бор. География ва тарих тақозоси шундай бўлдики, СССР билан Эроннинг яхши қўшниларга хос тинч-тотув яшаб, ҳамкорлик қилишлари муқаррар, дейиш мумкин.

М. С. Горбачев ҳозирги халқаро муносабатларга бизнинг ёндашувимиз фалсафасини баён қилиб, ҳар бир халқнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқи — бизнинг принципиал позициямиз эканлигини таъкидлаб ўтди. Эрон халқи танлаб олган йўлга биз ҳурмат билан қараймиз. Унга эзгулик ва фаровонлик тилаймиз.

Бизнинг бошқачалигимиз, турли сиёсий ва дунёқараш принципларига, турли анъаналарга амал қилишимиз ўзаро манфаатли Совет — Эрон муносабатларини ривожлантиришга, бу муносабатларга янги сифат бахш этишга ғов бўла олмайди.

Эрон тинчлик даврига қадам қўяётган ҳозирги пайтда сиёсий мулоқот учун, Совет — Эрон муносабати масалалари юзасидан, жаҳон сиёсатининг катта муаммолари юзасидан, шу жумладан умумбашарий қадриятларни қарор топтириш (биз бунинг тарафдоримиз) нуқтаи назаридан фикрлашиб олиш учун қулай имкониятлар вужудга келмоқда.

Жаводий-Аъмолий ҳозир Эрон билан Совет Иттифоқини қизиқтираётган масалаларни муҳокама қилиш учун яхши истиқбол мавжуд, деган фикрни билдирди. У Совет Иттифоқи билан яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантиришдан Эрон раҳбариятининг манфаатдорлигини таъкидлаб ўтди. Имом Ҳумайнийнинг Совет раҳбарига мактуби унинг бошқа давлат раҳбарига дастлабки шахсий мактуби бўлиб, бу мактуб Совет Иттифоқига ҳурмат, икки мамлакат раҳбарлари ўртасида мулоқотга интилиш далилидир. Жаводий-Аъмолий СССРда Эрон вакилларига кўрсатилган эътибор ва меҳмондўстлик учун миннатдорчилик билдирди.

М. С. Горбачев суҳбатни туґаллар экан, Эрон халқига, имом Ҳумайнийга, Эрон раҳбариятига эзгу истаклар билдирди.

Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Н. Яковлев, СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари А. А. Бессмертних иштирок этдилар.

Эрон томонидан учрашувда Эрон ташқи ишлар министрининг ўринбосари М. Ларижоний, парламент депутати М. Ҳадича-Даббоғ хоним, Эроннинг СССРдаги элчиси Н. Ҳайроний-Нобарий қатнашдилар.

(ТАСС).

26 март — СССР халқ депутатлари сайлови куни

✦ **Самарқанд район «Москва» колхозида ўтказилган сайловолди йиғилишига жуда кўп одам келди. Хўжалик партия комитетининг секретари М. Жабборов шундай деди:**

— Биз район меҳнаткашлари эҳтиёжларини яхши биладиган, давлат масалаларини билимдонлик билан ҳал эта оладиган кишини СССР халқ депутатлигига номзод қилиб кўрсатишимиз лозим. Колхоз раиси Толиб Норбоев худди шундай ғайратли ташкилотчилардандир.

Йиғилишда сўзга чиққан бригада бошлиғи А. Суяров, партия ва меҳнат ветерани А. Соҳибов, 48-мактаб директори Х. Жаводов ва бошқалар Т. Норбоев номзодини қўллаб-қувватладилар. Улар колхоз раисининг фаол иштироки билан хўжалик эришаётган кўрсаткичлар салмоқли бўлаётганлигини таъкидладилар Бу ерда сабзавотлардан олинаётган ўртача ҳосил республикада энг юқори — ҳар гектар ердан 448 центнерга тўғри келмоқда. Колхозда уй-жойлар, йўллар, дала шийпонлари қурилиши жадаллаштирилди.

Йиғилиш қатнашчилари Толиб Норбоевни 589-Пастдарғом территориал сайлов округидан СССР халқ депутатлигига номзод қилиб кўрсатишга қарор қилдилар. СССР 50 йиллиги номли совхозда, «Ленин байроғи» ва Куйбишев номли колхозларда бўлган сайловолди йиғилишларида ҳам унинг номзоди қўллаб-қувватланди.

МУНОСИБЛАРГА ИШОНЧ БИЛДИРИЛМОҚДА

✦ **«Фарғонанефтехиммонтаж» трестининг Андижон монтаж бошқармаси меҳнат коллективи йиғилиши ишчанлик вазиятида ўтди. Унинг қатнашчилари СССР халқ депутатлигига номзод кўрсатиш юзасидан қизғин суҳбатлашдилар.**

Лекин уларнинг фикрлари асосан бир хил бўлди: барча кишилар бригада бошлиғи Владимир Александрович Курочкин номзодини айтдилар. Ходимлар шундай фикр билдирдилар:

— В. А. Курочкин бошлиқ монтажчилар бригадаси ойлик топшириқларни муттасил бажармоқда. Бригадирнинг ўзи яхши ташкилотчи, қайта қуришнинг фаол қатнашчиси, ўз ишчи позициясини барча даражаларда партиявий ҳамда принципиал ҳимоя қилишга қодир кишидир.

Меҳнат коллективи йиғилиши қатнашчилари Владимир Александрович Курочкинни 575-Андижон территориал сайлов округидан СССР халқ депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш ҳақида якдиллик билан қарор қабул қилдилар.

✦ **Москва районидаги «Правда» колхози меҳнат коллективи йиғилишида 99-Избоскан миллий-территориал сайлов округидан пахтачилик бригадаси бошлиғи Фозил Иброҳимов СССР халқ депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди.**

Сўзга чиққан кишилар Ф. Иброҳимов ҳамқишлоқлари орасида катта обрўга эга эканлигини таъкидладилар. У бунга ўзининг кўп йиллик ҳалол меҳнати билан эришган. Бригадада пахта ҳосилдорлиги кўпаймоқда, меҳнат унумдорлиги ортмоқда, коллектив социалистик мусобақа пешқадамларидан ҳисобланади.

Бу ерда ёрдамчи хўжаликни ривожлантириш борасида анча ишлар қилинмоқда. Ўтган йили бригаданинг ҳар бир аъзоси учун ўзларининг кичик чорвачилик фермаларидан 63 килограммдан гўшт олишга муваффақ бўлинди. Бригада бир йил ичида пландаги 317 минг сўм ўрнига 345 минг сўм даромад қилди.

(ЎзТАГ).

Сўз — сайловчиларга

АГИТПУНКТ ГАВЖУМ БЎЛСА...

Агитпункт — сайловчилар орасида сиёсий-оммавий ишларни олиб борадиган тарғибот маркази бўлиши билан бирга, ҳордиқ чиқарадиган маданий марказ ҳам. Бироқ, агитпунктларга ҳозирги кунда одамлар унчалик ошиқишмайди. Шунинг учун агитпунктлар ишини ниҳоятда ранг-баранг, сермазмун қилиб ташкил этиш зарур. Шунга эришиш керакки, агитпунктлар одамлар билан гавжум бўлсин, сайловчилар истаган саволларига шу ердан жавоб ололсинлар.

Р. ЗИЯЕВ,
Улуғ Ватан уруши ветерани.

ТАНЛАШГА ИМКОНИЯТ КЕРАК

Мамлакатимизда халқ депутатлари сайловлари тобора қизғин паллага кирмоқда. Меҳнат коллективларида СССР халқ депутатлигига номзодларни кўрсатиш бошланди. Эски хатоларни такрорламаслик учун худди мана шу паллада, айниқса ҳушёр бўлиш лозим. Бу юксак ва шарафли вазифага биронта ҳам сиёсий пассив, жанговарлик етишмайдиган кишиларнинг сайланишига йўл қўйиб бўлмайди.

Биз халқ депутатлигига номзодлар кўрсатар эканмиз, уларнинг шахсий программаларини эшитишимиз ва фақат шундан кейингина сайловчи сифатида ким учун овоз беришни ҳал қилишимиз керак.

Афсуски, илгариги сайловларда бундай бўлмас эди. Ўшанда меҳнат коллективимизга область Совети депутатлигига номзод белгилаш пайти унинг миллати, ёши, касби, партиявийлиги бўйича конкрет талаблар қўйиларди. Бўлажак депутат бошқарув иши тажрибасига эгами? Унда депутатга хос хислатлар борми? Бу масалалар ҳеч кимни қизиқтирмасди ҳам. Биз ўшанда мана шу талабларга жавоб берадиган Ю. И. Изюмовни танладик. Аммо у депутатликка сайлангач, область сиёсий ҳаётида актив қатнашмади. Чунки жамоат ишига қизиқиши йўқ эди. Ҳатто шахсий ҳаётида депутатликка муносиб бўлмаган хатога йўл қўйди. Яхшиямки, унда хатосини тан олиш, депутатликдан чақириб олиш тўғрисида область Советига мурожаат қилиш учун шахсий мардлик етишди. Яқинда область Советининг сессияси уни депутатликдан чақириб олди. 38-Ульяновск сайлов округидан область Советига энди ҳақиқатан ҳам муносиб номзод сайланди.

СССРда сайловлар тўғрисида янги Қонун келгусида бундай хатоларга йўл қўймасликнинг барча тадбирларини белгилади. Шундай экан, ошкоралик, демократия ҳуқуқларидан фойдаланиб, олий ҳокимият органига энг муносиб номзодларни кўрсатиш ва бу номзодлар ичидан энг лойиқ кишини танлаш бизнинг бурчимиздир.

Н. ПОНОМАРЕВА,
93-ихтисослаштирилган трестнинг Бухородаги «Промэнергомонтаж» бошқармаси ишлаб чиқариш техника бўлими инженери.

Дўстлик ва қардошликни мустаҳкамлайлик

НУКУС, 5 январь. (ЎзТАГ). XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси талаблари асосида миллатлараро муносабатларни такомиллаштириш масалалари бу ерда бўлиб ўтган илмий-амалий конференция қатнашчиларининг диққат марказида бўлди. Унда область партия комитети, Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг масъул ходимлари, район партия комитетларининг секретарлари, идеология активлари, олимлар, ижодкор зиёлилар ва оммавий ахборот воситаларининг вакиллари қатнашдилар.

Конференцияда Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари К. С. Саликов нутқ сўзлади.

●

ЎЗБЕКИСТОН — ҚАРДОШ АРМАНИСТОНГА:

700412-счётга

Янги йилнинг дастлабки кунларида Арманистоннинг зилзиладан зарар кўрган шаҳар ва қишлоқларига ёрдам фондига яна пул тушди.

5 январга қадар Ўзбекистон меҳнаткашларининг 700412-счётга ўтказган пуллари **ўттиз олти миллион тўққиз юз ўн етти минг тўққиз юз** сўмга етди.

Айрим гражданлар 2088300 сўм нақд пул топширдилар, республика меҳнат коллективлари ва жамоат ташкилотлари 34829600 сўм пул ўтказдилар.

700412-счётга пул ўтказиш давом этмоқда.

(ЎзТАГ).

РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ БИР КУНИ

Пухта ҳозирлик

✦ **Яккабоғ районидаги «Ленинизм» колхозининг Теша Пўлатов бошлиқ бригадаси ўтган йили пахтадан мўл ҳосил кўтарди.**

Лекин коллектив эришилган натижа билан қаноатланиб қолгани йўқ. Улар 1989 йил экин-тикин мавсумига пухта ҳозирлик кўришаётир. Ер текислаш, суғориш шахобчаларини тозалаш ишлари қизғин давом эттириляпти. Ҳар гектар ерга 20 тоннадан гўнг чиқариш мўлжалланган.

С. ИКРОМОВ.

Мусобақа пешқадами

✦ **Иштихон районидаги «Янгикент» совхози фермаси сут соғувчилари ўртасидаги социалистик мусобақада Муқаддам Икромова пешқадамликни қўлдан бермай келмоқда.**

У «сигирнинг сути — тилида» нақлига амал қилиб, говмишларни меҳр билан парваришлаётир. Муқаддам озуқаларни турли витаминлар билан тўйинтириб, молларга беради. Сувни илитиб ичиришни одат қилган. Бу ўз самарасин бермоқда. Ғолиб чорвадор бугунги кунда боқимидаги 18 сигирнинг ҳар биридан 10-11 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олаётир. У ўтган йили ҳар бир сигир маҳсулдорлигини 3500 килограммга етказганди. Бу йил эса унинг нияти — маҳсулдорликни янада ошириш.

Ер шифокорлари

Мирзачўл районидаги мелиорация, сув хўжалиги ремонти ва эксплуатация ишлаб чиқариш бирлашмаси йилни муваффақиятли якунлади. Коллектив 2,1 миллион сўмликдан зиёд мелиорация ишларини амалга оширди. Уларнинг кучи билан 1125 квадрат метр уй-жой қурилди, 5 километр узунликдаги йўл, кўплаб гидроиншоотлар ремонт қилинди.

Марказий коллектор канали вегетация учун ҳозирланди. Сегизбоев номли, Абай номли, «Тошкент», «Советская Россия», «Ўзбекистон» сингари қатор пахтачилик совхозларидаги барча хўжаликлараро ва ички хўжалик коллекорлари ҳамда суғориш тармоқлари тозаланди ҳамда капитал ремонтдан чиқарилди. Ёпиқ зовурлар қайта қурилди, бетон новлар созланди.

Бирлашма қўлга киритаётган ютуқларга механизаторлардан Борис Плохов, Виктор Комаров, ота-бола Александр ва Сергей Татаренколар катта ҳисса қўшдилар. Улар кунлик нормаларини мунтазам 1,5—2 ҳиссадан бажариб, кўпчилик олқишига сазовор бўлишяпти. Бирлашма коллективи пудрат усулида ишлаб, янги муваффақиятларни қўлга киритаётир.

— Бирлашмамиз пудрат усулига ўтгач, — дейди меҳнат коллективи кенгашининг бошлиғи А. Татаренко, — ҳар ким қилган меҳнатига яраша тақдирланадиган бўлди. Кенгашимиз аъзолари умумий ишга қўшган ҳиссасига қараб, ҳам моддий, ҳам маънавий рағбатлантирмоқда. Янги усулда ишлашга ўтилгач, бажарилаётган ишлар пишиқ-пухта, сифатли бўлаётгани кўзга яққол ташланмоқда. Бригада ва участкаларнинг барчаси ўтган йили рентабелликка эришиб, фойда олиб ишламоқдалар. Бу эса бирлашмамизни янги йилдан тўла хўжалик ҳисоби ҳамда ўзини-ўзи маблағ билан таъминлашга ўтишига муҳим замин яратди.

Т. ШОЮСУПОВА.

ЯНГИЛИК ШАРОФАТИ

✦ «Ўзбекгазстрой»нинг Жомбойдаги 4-механизациялашган кўчма колоннаси коллективи Самарқанд, Қашқадарё ҳамда Тошкент областлари меҳнаткашларининг хонадонларини ҳам газлаштирмоқда. Беш йилликнинг ўтган уч йилида коллектив пландаги 8 миллион 51 минг ўрнига 8 миллион 629 минг сўмлик иш бажариб, планни 107 процент уддалашди.

Колонна қурувчилари ўз кучлари билан 8 миллион 406 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширдилар. Бунёдкорлар 60 километр газ тармоқлари ўтказишди. 3721 хонадон газлаштирилди. Меҳнат унумдорлиги пландагидан 5,4 процент ошди. Энг муҳими, бажарилаётган иш сифати яхшиланди.

Коллективда иш 1987 йил октябридан коллектив пудрат асосида ташкил этилганди. Янги методга ўтиб ишлаш ўзининг бир қатор афзалликларини кўрсатмоқда. Чунончи, 33 та штаб, шу жумладан бошқарув аппаратида 7 штат қисқартирилди, ишчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 18 процент кўпайди.

Р. ИНОЯТОВ.

ОШКОРАЛИК ҚЎЛ КЕЛМОҚДА

✦ Намангандаги шойи ишлаб чиқариш бирлашмаси тўқимачилик фабрикасига қарашли ўраш-давралаш цехи коллективи беш йилликнинг тўртинчи йили план ва топшириқларини муддатидан илгари бажариш мусобақасида қўшимча ғайрат-шижоат билан тер тўкмоқда. Цехдаги ҳар бир меҳнаткаш хом ашё ва иш вақтини қадрлашга ҳаракат қилмоқда.

Меҳнат беллашувининг натижалари «Чақмоқ» деворий газетаси ва «Социалистик мусобақа экрани»да ёритилаётганлиги оммавийлик ва ошкораликни таъминламоқда. Комплекс бригадалар ўртасидаги мусобақада Қутбиддин Файзуллаев ва Ҳакимжон Раҳматуллаев бошлиқ бригадалар эришаётган ютуқлар ҳаммани мамнун этмоқда. Шахсий меҳнат беллашувида Қ. Содиқова, С. Исмоилова, Р. Аҳмаджонова, М. Дадабоева, Ф. Самсонова сингари ўнлаб машъаллар ғолиблик қиляптилар.

Т. СУЛАЙМОНОВ.

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ

✦ КАУНАС

Палемон ғишт заводида (Литва ССР) ишлаб чиқарилаётган сайқалланган ғишт, черепица ва керамзитнинг пишиқлиги ҳамда чидамлилиги анча ошди. Коллектив бунга материалларни қолиплашда фойдаланилган мойлаш материалларини, тупроқни, гальваника ва қоғоз цехлари, чиқинди маҳсулотларини қўшиш ҳисобига эришди. Бир йил давомида Литвадаги кўплаб корхоналарнинг 70 минг тоннадан ортиқ ана шундай материаллари қайта ишланди. Заводда ташкил этилган экология лабораторияси ҳам маҳсулотлар сифатини яхшилашга ёрдам берди. Лаборатория ходимлари цехларда ва завод яқинидаги турар жойларда ҳавонинг ифлосланиш даражасини текшириш билан ҳам шуғулланадилар, атроф муҳитни соғломлаштириш юзасидан тавсиялар тайёрлайдилар.

✦ МИНСК

Бу ерда ўз уйингиздагидек саранжом-саришталикни кўрасиз, ҳеч ким навбат кутмайди. Тўйимлилиги қайд этилган таомлар рўйхати телеэкранда кўриниб турибди... Буларнинг ҳаммаси Ригадаги «ВЭФ» бирлашмаси машҳур ошхоналарида бўлганидек муҳайё қилинган, бироқ унинг ўзига хос томони ҳам бор. Минск автозаводида янги йил арафасида ишчилар кафеси очилди. У Ватанимизда ишлаб чиқарилган ускуналар билан жиҳозланди. Минскликлар ригаликлардан фақат ана шу ишни ташкил этиш ғоясини олдилар. Мебелни, бошқа жиҳозларни, кўркам савдо техникасини ўзлари мустақил тайёрлашди. Корхона яқин кунларда ўз ёрдамчи хўжалиги маҳсулотларини сотадиган магазин ва буюртма хизмати очишни режалаштирган. Иш бошланиши олдидан буюртма хизматига керакли нарсалар рўйхатини ёзма равишда ташлаб кетиш, ишдан сўнг эса уни олиш мумкин.

✦ РИГА

Фақат теннисчиларгина эмас — ҳар қандай эркак ҳам янги йил кечасида арча тагидан «корт» топиб олса, хурсанд бўлур эди. Янги йил арафасида «Дзинтарс» бирлашмасида «корт» деб номланган атир-упа буюмларининг дастлабки туркуми савдога чиқарилди. Сўнгги ой ичида бу ерда ўнга яқин янги маҳсулот тайёрланди. Рига фирмаси республикада ҳамда мамлакатда хўжалик ҳисобида иш юритишни муваффақиятли ўзлаштираётган илғор корхоналардан бири ҳисобланади. Унинг маҳсулотларига эҳтиёж тобора кўпаймоқда, мунтазам равишда фойда олинмоқда. Хўжалик ислоҳоти халқаро амалий алоқаларни кенгайтиришга кўмаклашмоқда. «Дзинтарс» фирмаси Франция, Финляндия, ГФР, Голландия, бошқа мамлакатлардаги юзга яқин фирма билан алоқа боғлаган. «Дзинтарс» атир-упа буюмларини ўзига хос усулда тайёрламоқда, табиий хом ашёдан фойдаланмоқда. Бу ерда тайёрланаётган буюмлар ўзининг шифобахшлиги билан ҳам ажралиб туради.

(ТАСС).

ГАЗЕТХОН БИЛАН СУҲБАТ

ТЎҒРИ, МАСАЛАЛАР МУРАККАБ. АММО ЕЧИМИ-ЧИ?

ПАРТИЯ Марказий Комитетининг апрель (1985 йил) Пленуми, КПСС XXVII съезди, XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси СССРда социализм қурилиши, мустаҳкамланиши ва ривожланиши тажрибасини чуқур, принципиал таҳлил этиш натижасида жамият сиёсий, иқтисодий, социал ва маънавий ҳаётининг ҳамма томонларини қайта қуриш юзасидан янги тарихий вазифа қўйди. Қайта қуриш бугунги куннинг вазифалари ва талабларини ҳисобга олган ҳолда социалистик тараққиёт йўлининг объектив имкониятлари ва афзалликларини чуқур ўрганиш ва ундан мумкин қадар кўпроқ фойдаланиш асосида амалга оширилмоқда.

Қайта қуришнинг дастлабки ижобий натижаларини кўриб турибмиз. Уни совет кишиларигина эмас, айни вақтда бутун ер юзидаги прогрессив жамоатчилик сезиб турибди ва унга юқори баҳо бермоқда. Бу ижобий натижалар аввало социалистик демократия ва ошкораликнинг кенгайишида, кишиларнинг ўз меҳнат натижаларидан моддий манфаатдорлиги ошаётганида, оммавий жамоат ташкилотларининг кун тартибига қўйилган масалаларни ҳал этишдаги активлиги тобора ошиб бораётганлигида намоён бўлмоқда.

Демократиянинг кенгайиши кишиларнинг ҳуқуқларини оширибгина қолмай, балки уларнинг масъулиятини ҳам кучайтиради. Қайта қуришга бир четда томошабин бўлиб турувчи танқидчилар эмас, энг аввало фаол, онгли иштирокчилар керак. Ваҳолонки ҳал қилинаётган вазифаларнинг мураккаблигини тушунмай бўлар-бўлмас гап тарқатаётган айрим олимлар, шоирлар, ёзувчилар ва бошқалар шошмашошарлик қилиб, етилган вазифаларнинг оқилона ҳал этилишига, аксинча, ҳалақит бермоқдалар.

Шуни афсус билан айтмоқчиманки, баъзи жойларда кенгайиб бораётган демократия кишиларнинг юксак ахлоқий маданияти, ғоявий-сиёсий етуклиги, етилган илмий ва амалий масалаларнинг моҳиятини тўғри тушуна олиши билан уйғунлашмаяпти. Ҳозирги вақтда норасмий бирлашмалар деб аталаётган айрим уюшмаларнинг фаолиятидаги нохуш тенденцияларга худди шу нарса сабаб бўлаётганга ўхшайди. Чунки улар айрим ҳолларда мамлакат ягона халқ хўжалиги системасининг мустаҳкамланиши ва ривожланишига, қардош республикалар ва регионлар ўртасидаги иқтисодий алоқаларнинг такомиллашувига, СССР халқлари дўстлиги ва қардошларча бирлигини мустаҳкамлашга тўсиқ бўлмоқдалар. Совет кишиларининг миллий ва умуммиллий манфаатларини бир томонлама тушуниш турли регионлар ва республикаларнинг ривожланишига, уларнинг фаровонлиги ва умумий маданий даражасини оширишга ёрдам берувчи иқтисодий омилларнинг бир-бири билан боғлиқлигини англаб етишда, ҳаётимизнинг асосий принципини — яъни Совет Иттифоқи — бу бизнинг умумий уйимиз эканлигини, шу хонадонда фақат қардошларча бирлик ва дўстликни мустаҳкамлаб бориб, бахт-саодатга, фаровонликка эришиш мумкинлигини эсдан чиқаришга олиб келмоқда.

Баъзи норасмий бирлашмалар экстремизм кайфиятига берилиб, миллатчилик ва шовинистик туйғуларни авж олдиришгача бориб етдилар, оқибатда мамлакатнинг айрим регионларида миллий муносабатлар бирмунча кескинлашди. Халқларимиз дўстлигини қадрловчи ҳар бир совет кишиси Сумгаитда, Тоғли Қорабоғда юз берган ва ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайдиган фожиали воқеаларга бефарқ қараб туролмайди. У ерда миллий муносабатлар кескинлашгани замирида қон тўкилди. Бу воқеаларнинг сабоқлари бизни ҳушёр торттириб, ҳар бир совет кишиси сергаклигини оширишга, миллатлараро муносабатлар замирида юз бериши мумкин бўлган ҳар қандай низоларга масъулиятни чуқур ҳис этиб, одилона баҳо беришга даъват этади. Бу аччиқ сабоқдан биз яна шунга ишонч ҳосил қилдикки, нохуш эҳтирослар, эмоциялар, турли хил экстремистларнинг чақириқларига ўйламай-нетмай эргашиш биз совет кишиларига муносиб эмас. Қолаверса, бундай ҳаракат қайта қуриш вазифаларини ҳал этишга тўсиқ бўлади.

Сўнгги кунларда арман халқининг бошига унинг тарихида ҳеч бўлмаган оғир табиий офат тушди. Шаҳарлар, ўнлаб қишлоқлар вайронага айланди, ўн минглаб кишилар ҳалок бўлди. Ана шундай шароитда совет кишиларининг ватанпарварлиги ва интернационализми яна бир бор зўр куч билан намоён бўлди. Бутун мамлакат — барча миллат вакиллари арман халқига қардошлик ёрдами кўрсатдилар, унга чуқур таъзия ва хайрихоҳлик билдирдилар. Энг муҳими: ҳар қандай эҳтирослар, эмоциялардан ақл устун келди. Арман халқига биринчилардан бўлиб озарбайжон меҳнаткашлари ёрдамга отландилар. Бундан шундай хулоса келиб чиқадики, совет кишиларининг виждони, қадр-қиммати, ақли, қардошларча бирдамлиги ва дўстлик идеалларига садоқати бундай эҳтирослар ва эмоциялардан кўра беқиёс, ғоят чуқур ва мустаҳкам илдиз отган. Лекин, ана шундай оғир шароитда ҳам миллатчилик эҳтиросларига, миллий эгоизмга яна ружу қилмоқчи бўлган кишилар ҳам топилди. Бизларнинг ҳаммамиз Марказий телевидение ва Арманистон телевидениеси орқали ўртоқ М. С. Горбачевнинг Ереванда кетиш олдидаги суҳбатини кўрдик. Михаил Сергеевич мамлакатимиз халқларининг табиий офатдан зарар кўрган Арманистон халқига қардошларча ёрдами ҳақида гапириб, шу оғир

(Давоми учинчи бетда).

КООПЕРАТИВЛАР ЁРДАМИ БИЛАН

Ўтган йили Гулистон шаҳар Совети шаҳар территориясини обод қилишга ва инженерлик иншоотларини реконструкциялашга икки миллион сўмдан кўпроқ сарфлади. Бу эса олдинги йиллардагига нисбатан уч баравар кўпдир.

— Илгари ҳам кўп маблағ ажратиларди, — деб вазиятни шарҳлаб берди шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари О. Акбаров, — лекин бу маблағлар муттасил ўзлаштирилмай қолиб кетарди: материаллар, ишлаб чиқариш қувватлари, меҳнат ресурслари етишмас эди... Хўжалик раҳбарлари эса планлари тиғизлигини ва фондлар чекланганлигини пеш қилиб, ободончилик ишларидан юз ўгирар эдилар. Хўжалик юритишнинг иқтисодий усулларига ўтилгач, корхона ва ташкилотлар шартнома асосида иш олиб боришнинг фойдали эканлигини тушуниб олишди. Шу тариқа ижроия комитет ҳузурида ободончилик ва коммунал қурилиш билан шуғулланадиган «Қурувчи», «Шинамлик», «Умид» ва бошқа кооперативлар пайдо бўлди.

СОВЕТЛАР — ХАЛҚ ҲОКИМИЯТИ

Шаҳар ижроия комитети, мутахассислар техниканинг ҳаракатини аниқ мувофиқлаштиришга эришди ва иш юришиб кетди.

Масалан, Гулистон ремонт-механика тажриба заводи хўжалик шартномаси асосида деярли юз минг сўмлик иш бажариб, йўл ва йўлкаларга асфальт ётқизишда, ер ости коммуникацияларини ўтказишда ва тармоқ шахобчаларини реконструкциялашда ёрдам қилди. 7-трест қурувчилари эса планга қўшимча равишда насос станциясини қуриб бердилар. Шаҳарни обод қилишда область ремонт-қурилиш бошқармасининг 210-қурилиш-монтаж бошқармаси, «Узтрансспецстрой»нинг 128-механизациялашган кўчма колоннаси коллективлари жуда яхши ишладилар.

Энг катта уй-жой массиви ҳисобланган учинчи микрорайонда инженерлик иншоотларининг эскириб қолганлиги — шаҳар хўжаликларининг энг танг жойларидан эди. Эскича ёндашувлар ва усуллар билан иш қилинганда, бу иншоотларни реконструкциялаш учун жуда кўп вақт кетарди. Аввалига иш худди шундай бораётган эди: ижроия комитетнинг буюртмаси «Узремжилпроект»да саккиз ой ҳаракатсиз қолиб кетди. Бу буюртмани кейинчалик «Умид» кооперативи илгари мисли кўрилмаган муддатда бажарди: у бир квартал ичида лойиҳани тайёрлаб, уни ўзи амалга оширди.

Г. ОГОРОДОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Партия турмуши: қайта қуриш қандай боряпти?

Бугунги ишларнинг жадаллиги, амалийлиги шундаки, сени кабинетда ўтиришга қўймайди. Ходимлар билан кундалик жорий ишларни маслаҳатлашиб, эртага, индинга, ҳафта-ўн кун кейинроқ ўтказилиши керак бўлган тадбирлар ҳақида фикрлашиб оласан-да, қишлоқларга, бошланғич партия ташкилотларига отланиб қоласан, киши. Одамлар орасида бўлгинг, ишлар қандай бораётганлигини кузатгинг, воқеаларнинг боришини таҳлил қилиб, жойларда активлар билан маслаҳатлашгинг, у ёки бу масалага коммунистларнинг муносабатини, уларнинг ниятини ўргангинг келади. Табиийки, бундай суҳбатлар, жонли мулоқотлар кўпинча ишга кучли туртки берадиган ечимлар топилишига, иккиланишларнинг, гумонларнинг тарқалиб, йўл равонлик, мақсадлар аниқлик касб этишига олиб келади...

Қоракўл район партия комитетининг биринчи секретари Ш. Гатаулин «Совет Ўзбекистони» мухбирлари билан суҳбатни шундай бошлади.

ЯНГИЛАНИШ

Ўз фаолияти усул ва услубларига танқидий қараш — қайта қуришнинг муҳим талаби

— Шомил Қодирович, янги йил бошланди. XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси резолюциялари эълон қилинганига эса ярим йил бўлди. Айтинг-чи, конференция ғоялари партиявий иш услубига қандай таъсир кўрсатяпти? Дастлабки натижалар нималардан иборат бўляпти?

— Янгиликлар кўп. Конференциядан кейин райкомнинг пропаганда ва агитация бўлими ҳузуридаги социологик группа тайёрлаган анкета саволларида ҳам янгиланиш руҳи ўз аксини топди. Жумладан, унга: «Сиз райкомнинг биринчи секретари иш услубида қандай хислатлар бўлишини истайсиз?», «Келгуси ҳисобот-сайловларда бу лавозимга кимни лойиқ деб ҳисоблайсиз?» — деган саволлар ҳам киритилди. Умуман 22 та саволдан иборат бу анкета орқали партия комитети меҳнаткашларнинг конференция якунларига муносабатини аниқлаш, унинг тарихий резолюцияларини ҳаётга тадбиқ этиш бўйича конкрет фикрларни ўрганишни ўз олдига вазифа қилиб қўйди.

Анкеталар меҳнат коллективларида қайта қуришнинг жонкуярлари бўлган кўпгина коммунистларни юзага чиқарди. Биз шу асосда кадрлар резервимиз составига тегишли ўзгартиришлар киритиб, унинг рўйхатини район газетаси саҳифаларида эълон қилдик.

— Социал масалаларни ҳал этиш бош вазифа бўлиб қолди. Бу борада районда қандай ишлар амалга оширилаётгани ҳақида гапириб берсангиз?

— Аҳолига хизмат кўрсатиш соҳаларини ривожлантиришга эътибор кучайтирилди. Медицина муассасалари, савдо ва маиший хизмат тармоғи ишида конкрет сифат ўзгаришлари содир бўлмоқда.

Ҳозир бизда ўн саккизта кооператив ишлаяпти. Улар аҳолига савдо маиший хизмат кўрсатишмоқда. Шу жумладан, кооператорлар қишлоқ меҳнаткашларининг хонадонларини ремонт қилиш, газлаштириш билан ҳам шуғулланишмоқда. Райондаги кооперативлар сонини яқин келажакда элликтага етказишни мўлжаллаяпмиз. Молларни бўрдоқига боқиш, балиқчилик, паррандачилик, ондатрачилик, поливчилик ва сабзавотчилик бўйича уюшмалар тузиш ҳақида меҳнаткашлардан янги-янги талабномалар тушмоқда. Бу ортиқча ишчи кучларини, ресурсларни ҳаракатга келтириш учун чинакам катта имкониятдир.

— Деҳқончиликда ҳосилдорликни ошириш резервлари борми?

— Ҳа, асосий резервларимиз — суғориладиган ерлар. Афсуски, ҳамма хўжаликлар ҳам ундан интенсив фойдаланишмаяпти. Икки хўжалик Максим Горький номли ва «Ўзбекистон» колхозларини олиб кўрайлик. Булар ёнма-ён жойлашган, табиий, ер сув ва бошқа шароитлари бир хил. Лекин ҳосилдорлик, таннархда ер билан осмонча фарқ бор.

— Нега шундай бўлиб қолмоқда?

Бу саволга жавоб топиш — имкониятларни тўла ҳаракатга келтириш демакдир. Максим Горький номли колхоз партия комитети ҳам, правлениеси ҳам пахтачиликда узоқ йиллар юз бериб келган ҳолатларни ўрганмади, уларнинг илдизларини тугатиш йўлларини изламади. Ўз ишини қайта қуриб олмади. Асосий ҳолларда андозачилик, эскича қолиплар устун бўлиб келди. Йиғилишларда кўп гапирилди-ю амалда жон куйдириб меҳнат қилинмади. Кўпинча тузуккина қарорлар қабул қилинди-ю, лекин улар кундалик сиёсий-ташкилотчилик ишлари билан мустаҳкамланмади.

Колхоз партия комитетининг секретари Ю. Холбоев сийқаси чиқиб кетган андозаларга ёпишиб олган эди. Хўжалик раҳбарларининг эскичасига, ўз билганича иш юритиши, янгиликни хушламаслиги, одамлар билан фикрлашмаслиги ёмон оқибатларга олиб келди. Расмиятчилик панд берди. Хўжалик жадаллаштириш йўлига осонликча ўтиб олгани йўқ. Бунинг учун раисни алмаштиришга тўғри келди. Колхозчилар ёш коммунист Н. Раҳимбердиевни раисликка сайлашди. У дастлабки кунларданоқ одамлар ишончини қозонди, хўжаликда ишлар юришиб кетди. Пахта тайёрлаш плани ўтган йили салкам 118 процент қилиб бажарилди. Давлатга сут, тухум, дон, пилла, полиз ва сабзавот маҳсулотлари топшириш планлари ҳам ортиғи билан уддаланди.

Бугун барча нуқсонларни очиб ташлаш, тавсиялар бериш мавридигина эмас. Камчиликларимиз, бинобарин, вазифаларимиз аниқ. Қаерда имконни бой беряпмизу, қаерда нўноқлик, ҳардамхаёллик устун чиқяпти — ҳаммасини таҳлил қилиб, ишимизни янгича режалаштириб олдик. Чунончи, асосий резервларимиздан яна бири — ҳосилдорлик бўйича коллективлар орасидаги фарқни тугатиш.

Пахтачиликда планлаштиришни тартибга соляпмиз. Бу — пахта-беда алмашлаб экишга росманасига ўтиш, 1990 йилга бориб алмашлаб экишнинг илмий асосланган схемасини жорий этишни якунлаш имконини беради. Яна шуни ҳам айтиш керакки, ўтган йили элпи пахта ҳосили 86,9 минг тоннага етди. Бу ҳам бўлса янгича иш юритиш, ижодий изланиш натижаси.

— Ўзбекистон Компартиясн Марказий Комитетининг XI пленуми озиқ-овқат маҳсулотларини кўпайтириш вазифаларини конкретлаштириб берди. Қоракўл коммунистлари бу борада қандай тадбирлар кўришаётир?

Районимизда сабзавот маҳсулотлари, қовун-тарвуз, узум етиштириш йил сайин кўпайиб боряпти. Чорвачиликдаги ўзгаришлар ҳам яхши. Лекин иш суръати ҳали кўнгилдагидек эмас. Буни район партия ҳисобот-сайлов конференцияси ҳам таъкидлади. У масалани ғоят кескин қилиб қўйди. Бу ҳар биримиз ўз ишимизга талабни оширишимизни тақозо этади. Энди у қилдик-бу қилдик деб, ўзимизни оқлаш, ҳақиқий аҳволни тузатиш ўрнига уни хаспўшлаш мавриди эмас. Бундан кейин ҳар бир гап, чора қарор тарозида, омборда, дастурхонда ўз пировард ифодасини топиши керак.

Чорвачиликнинг районимиз хўжаликларидаги аҳволини қониқарли, деб бўлмайди. Бошланғич партия ташкилотлари фермаларда коммунистларнинг авангардлик ролини таъминлай олмаётирлар. Айрим ҳолларда лоқайдлик, сусткашлик устун келаётир. Чинакам жонкуярлик фазилати етишмайди. Буларнинг ҳаммаси сут соғимини кескин ошириш омилларини ишга солишга халақит бермоқда. Серсут, зотдор сигирларимиз кам.

Биз бу қолоқликни бартараф этиш, ўсишни таъминлаш учун оила ва айниқса, ижара пудрати яратиб бераётган имкониятлардан кенг фойдаланмоқдамиз. 150 кишига гўшт етиштириш учун бир гектардан партов ерларни ўн беш йиллик муддатга ижарага бердик. Дастлабки йилда белгиланган шартномага асосан улар гектар бошига бир тоннага яқин гўшт етиштириб беришди. Келгуси йилдан эса унинг миқдори икки бараварга ошиши кўзда тутилган. 1250 хонадонга томорқа ерига қўшимча 10 сотихдан ер 10—15 йилга ижарага берилди. Улар билан шу ердан олинадиган озуқа ҳисобига гўшт топшириш тўғрисида шартнома тузилди. Хўжаликлар ижарачиларга сув, маданий ўғит, техника билан ёрдам беришмоқда.

Бундан ташқари ҳар бир хўжаликда молларни бўрдоқига боқиш бўйича ижарачи коллективлар туздик. Уларга 160—180 килограмм тирик вазнлик 1600 бузоқ тарқатилди. Ижарачилар бир йилдан ҳам кам муддат ичида уларнинг ҳар бирини камида 400 килограмм тирик вазн билан топшириш тўғрисидаги шартномага имзо чекишди. Ҳозир «Москва», «Правда», «Ўзбекистон» колхозларидаги ижарачилар ҳар бош қорамол кунига 600—700 грамм семиришини таъминламоқдалар. Сутчилик фермаларидаги ижарачиларимиз иши ҳам яхши натижа бермоқда. Яқин келажакда қишлоқ хўжалик техникасини ижарага бериш, автотранспортда ишни шу асосда ташкил қилиш тўғрисида ўйлаяпмиз. Биз эндиликда чинакам замонавий тарзда иш юритувчи совет фермерини шакллантиришимиз керак.

Афсуски, бу соҳада ҳали тўғоноқлар кўп. Жумладан, маданий зонадан ижарага ер бериш рағбатлантирилмайди. Ваҳолонки, ижарачи ҳам жамоат ишлаб чиқаришида самарали меҳнат қилиши, ҳам уйида қўшимча гўшт етиштириши мумкин. Якка ижарачини чўлга чиқаришдан кўра уюшган, замонавий техника билан қуролланган бригадаларни чўл зонасига чиқаришнинг самараси кўпроқ бўлади.

— Ҳа, муаммолар оз эмас. Қишлоқларда социал вазифаларни ҳал қилиш йўлидаги тўсиқлар камми? Ҳолбуки қишлоқ қурилиши суръатини ҳам оширишимиз керак. Бунга нималар халақит бераяпти, деб ўйлайсиз?

— Аввало, бу ишнинг базаси етарли эмас. Айтайлик, районимизда агросаноат қурилишининг иккита кўчма механизациялашган колоннаси бор. Лекин уларнинг кучи ожиз, лойиҳа-конструкторлик базаси йўқ.

Шуларнинг ўрнига битта, қувват қурилиш ташкилотини вужудга келтириш нахотки мумкин бўлмаса? Ана шундай кўчма колонна ўз лойиҳа-конструкторлик бюросига, мустаҳкам моддий-техника базасига эга бўлсин. Ўшанда ҳар бир қурилиш тез, сифатли бажарилади. Область партия комитетининг пленумларидан бирида сўзлаган нутқимда бу масалани агросаноат комитетининг раҳбарлари олдига қўйдим. Лекин улар бундай таклифни ўзларининг ҳақ-ҳуқуқларига тажовуз деб тушунишди шекилли, қўллаб-қувватлашмади. Қишлоқда эса йиллаб чўзиладиган қурилишлар шароитида социал масалалар, айниқса мактаблар ва мактабгача тарбия муассасалари, медицина хизмати тармоғини тез барпо этиш масаласини бусиз ҳал қилиб бўлмайди. Шунинг учун бизга ягона қурилиш ташкилоти керак.

Меҳнат ресурсларини жойлаштиришда ҳам қийинчиликларимиз катта. Кейинги йилларда колхозларда ташкил қилинган ғишт ишлаб чиқариш ва оҳак сўндириш заводлари, ҳунармандчилик цехлари қуриш, Бухоро тўқимачилик комбинатининг филиалини ташкил қилиш билан муаммолар ҳал қилиб бўлинди, деб ўйлаш соддалик бўлурди. Биз республикадаги йирик саноат корхоналарига нисбатан мураккаб бўлмаган ишлаб чиқаришга асосланган цехларни районимиз территориясига кўчиришни таклиф қиламиз.

— Маълумки коммунистлар турмуш юзага келтирган муаммоларни дадиллик билан ҳал қилиш, коммунистик маъмурчилик ишига қўшаётган ҳиссаларини янада кўпайтириш йўлида ижодий иш олиб бормоқдалар. Бу ўз навбатида партиявий-ташкилий идеологик ишларни қайта қуришни, партия конференцияси талаблари даражасига кўтаришни тақозо қилмоқда.

— Бу ҳам ўз-ўзидан ҳал бўлиб қоладиган вазифа эмас. Аввало, биз бошланғич партия ташкилотлари ҳаётига демократиялаш, кенг ошкоралик шароитини чуқур сингдиришимиз керак. Шундай муҳит қарор топтирилиши кераккн, токи оддий коммунистларнинг ҳар бири ўз ташкилоти, бутун партия фаолиятига, унинг мазмунига таъсир кўрсата олиш учун реал имкониятга эга бўлсин.

Ҳозирча партия аппарати кўп ҳолларда ўзича нималар биландир машғул, коммунистлар ҳам нималарнидир ҳал қилиш учун куйманиб юришибди. Уларни бевосита боғловчи воситалар ҳозирча мўрт. Ёки қайта қуришнинг ҳозирги боришида лозим бўлган жўшқинлик сезилмайди. Районимиз партия конференциясида кўпчилик нотиқлар қуйи бўғинни кучайтиришга алоҳида эътибор беришганлигининг боиси шунда.

Аҳвол шу жиҳатдан таҳлил қилинадиган бўлса, райком аппарати фаолиятида, бошланғич партия ташкилотлари ишида кўпдан-кўп нуқсонлар содир бўлганлиги ва ҳозир ҳам юз бериб турганлигини кўрамиз. Район партия комитети бюросининг қайта қуришга раҳбарлиги муҳокама қилинган пленумда, кейинроқ ҳисобот-сайлов конференциясида партиявий-сиёсий ишларимизни таҳлил қилганимизда бу камчиликларнинг сабаблари очиб ташланди.

Изланишни давом эттирмоқдамиз. Райком аппарати ходимларининг ишида конкретликни кучайтирдик. Чунончи, инструкторлар конкрет бошланғич ташкилотлар билан шуғулланмоқдалар. Бунинг натижасида улар меҳнат коллективларида тез-тез бўлмоқдалар, партия ташкилотлари сиёсий-ташкилотчилик ишларининг ҳақиқий аҳволи билан яқиндан танишиб, уни яхшилаш йўлида амалий чоралар кўрмоқдалар.

● ЯНГИЛИКЛАРДАН ХАБАРИНГИЗ БОРМИ?

ЛЕНИНГРАДЛИК ҲАЙКАЛТАРОШ — НАВОИЙЛИКЛАРГА

✦ Навоий шаҳрининг марказий хиёбони буюк табиатни мадҳ этувчи ўзига хос ёдгорлик билан безатилди. Бу ерга «Яшнаётган дунё» деган ҳайкаллардан иборат композиция ўрнатилди.

Унда сув, дала, саҳро, нон, ҳосилни мажозий маънода ифодаловчи аёлларнинг қиёфалари тасвирланган. Айни вақтда бу қиёфаларнинг ҳар бири гуллаётган дарахт — Ер юзидаги барча тирик мавжудотнинг рамзи сифатида акс эттирилган.

Композиция ленинградлик ҳайкалтарош, СССР Бадиий академиясининг мухбир аъзоси, РСФСРда хизмат кўрсатган рассом Борис Александрович Свининнинг ижодий лабораториясида яратилган. У, мана, йигирма йилдан ошдики, ёш шаҳар маънавий қиёфасини яратиш устида ишламоқда. Рассом бундан илгари ҳозир Навоийнинг кўркига-кўрк қўшиб турган «Фарҳод», «Ўзбекистон дарёлари», «Аждаҳолар» ҳайкалтарошлик композицияларини ишлаган эди.

Кимёгарлар ҳамда кончилар шаҳри майдонларида яқин йиллар ичида Нева соҳилларида ижод қилаётган бу устанинг бутун бир туркум асарлари пайдо бўлади. Владимир Ильич Ленин ва Алишер Навоий ҳайкаллари, «Ўзбекистон байрами» деб аталган манзарали композиция шулар жумласига киради. Зарафшон водийсида Совет ҳокимиятини ўрнатишда ҳалок бўлган комсомоллар, Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари жасоратини абадийлаштирадиган ёдгорликлар устида ҳам иш олиб борилмоқда.

●

Маданият марказлари

● Қўқондаги «Дастурхончи» ва Марғилондаги «Саидаҳмадхўжа» мадрасалари бинолари тикланди. Бутунлай қайтадан тикланган бу бинолар ўтган асрда Шарқ меъморлик услубида қурилган. Ана шу биноларда тантанали вазиятда маданият марказлари очилди.

Бу ерда санъат ва турмуш тарихи музейлари, халқ ҳунармандчилиги устахоналари жойлашади, чойхоналарда эса Шарқ қадимий таомлари тайёрланади. Бу марказлар хўжалик ҳисоби ва кооператив асосларда иш олиб боради.

Ҳозир маданият марказларида ўзбек совет адабиётининг асосчиси Ҳамза туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган адабий-музикали кечаларга тайёргарлик кўрилмоқда.

(ЎзТАГ).

Фориш районидаги Карл Маркс номли совхоз чўпон-чўлиқлари айни кунларда қўй-қўзиларни қишловдан беталофат, чиқимсиз олиб чиқишга интилишаётир. Фидокор чўпонларнинг нияти — халқимизга кўплаб қоракўл тери, семиз қўй гўшти етказиб бериш.

Бош чўпон Абрал Жумашев отаридаги 650 совлиқ меҳр билан парваришланмоқда. У бошчилик қилаётган коллектив омилкорлик билан иш юритиб, қўйларнинг юқори семизликда бўлишини таъминлаяпти. Шу билан бирга отарда қўзилатиш мавсумига ҳам пухта ҳозирлик кўрилмоқда.

Суратда: илғор бош чўпон А. Жумашев.

У. ҚЎШВОҚОВ фотоси.

ҚУРИЛИШДА БУРИЛИШ БЎЛАДИМИ?

«Оқолтин» дон маҳсулотлари комбинатининг дастлабки навбати ҳисобланган ун заводи август ойидан иш бошлади. У бир кеча-кундузда 300 тонна донни қайта ишлаб, 275 тонна ун тайёрлаш қувватига эга. Коллектив ҳозирча кунига пландаги 180 тонна ўрнига 250 тонна буғдойни қайта ишлаяпти.

Комбинат Гулистон шаҳридан 20 километр узоқликда қад кўтармоқда. Маълумки қишлоқ хўжалигининг ёппасига пудрат системасига ўта бошлаганлиги ортиқча ишчи кучларини юзага чиқарди. Ён атрофдаги колхоз ва совхозларда яшовчи кишилардан группалар ташкил этилиб, махсус курслар очилди. Кечагина далада ишлаган деҳқонлар эндиликда дастгоҳларни бошқармоқдалар. Улар орасидан операторлар, электриклар, слесарлар етишиб чиқди.

Бу билан комбинатнинг ҳозирги эҳтиёжигина қондирилди, холос. Завод тўла қувват билан ишлай бошлаганида эса, яна ўнлаб малакали мутахассислар, юзлаб ишчилар зарур бўлади. Қолаверса, тез орада фойдаланишга топширилиши кўзда тутилаётган, бир кеча-кундузда 650 тонна омихта ем ишлаб чиқаришга мўлжалланган иккинчи заводнинг битказилиши ишчи кучига, турар жойларга бўлган эҳтиёжни янада кучайтиради. Комбинат раҳбарларининг фикрича, улкан корхона ишчи-хизматчилари учун қурила бошлаган «Ёшлик» посёлкаси бу муаммони ижобий ҳал этиши лозим.

Посёлкада 56 квартирали уй фойдаланишга топширилди. Болалар боғчаси, коттежлар қурилиши давом этмоқда.

Комбинатнинг иккинчи йирик иншоотини белгиланган муддатда фойдаланишга топшириш хавф остида эди. Бу ерда 7-трестнинг 2 қурилиш поезди бинокорлари меҳнат қилмоқдалар. Биринчи сменада 119 нафар, иккинчи сменада эса 55—60 нафар қурувчи ишлаётир. Кранчи С. Денисенко, монтажчилардан М. Бекиров, О. Темиров, Д. Каримов, И. Шадский, Ф. Бер, Т. Мудракларнинг ғайрати билан

ЗАРБДОР ОБЪЕКТЛАР «СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» НАЗОРАТИДА

октябрь ойи плани 117 процент бажарилди. Аммо кейинги ойлардаги суръат илгари турли сабаблар туфайли содир бўлган судралишларнинг ўрнини босармикин? Бу ҳақда қурувчиларнинг фикри қандай?

Отто Вернер, 2-қурилиш поезди бошлиғи:

— Объектни белгиланган муддатга битказишимиз қийин. 1987 йили бизга 2500 тонна темир-бетон берилмади. Фақат 1988 йилнинг иккинчи ярмига келиб, зарур ҳажмда темир-бетон буюмларини ола бошладик. Ғиштни Янгийўл шаҳридан эмас, Олмалиқдан ташиб келтиришга мажбур бўляпмиз. Биз ҳам вақтдан, ҳам сарф-харажатдан деярли икки баравар ютқаздик. Шунингдек, металл конструкциялар, ёғоч материаллар ҳам вақтида келтирилмади.

Н. Мудрак, бригада бошлиғи:

— Қурилишда бирор жараён маромининг бузилиши, албатта, бошқасига жиддий таъсир этади. Ҳозир 128-механизациялашган кўчма колонна қурувчиларини ишдан қолдиряпмиз. Улар йўлаклар қуришни, ободонлаштириш ишларини бошлашлари лозим эди. Қурилиш поезди раҳбарлари меҳнатни яхши ташкил этишмади. Материалларни вақтида ололмадик. Илғорларни рағбатлантириш, қолоқларга нисбатан жиддий чора кўриш пайсалга солинди.

С. Каримов, прораб:

— Кундалик ишларнинг самарали ташкил этилмагани рост. Бетон аралашмаси узели тез-тез бузилиб турди. Оқибатда соатига 75 куб метр ўрнига 30—40 куб метр қоришма етказиб берилди, холос. Аслида қурилиш бошланган пайтдаёқ янги узел барпо этиш масаласини ҳал қилиш лозим эди. Аммо бу заруратга раҳбарлар эътибор беришмади. Менимча, ҳалиям янги узел қуриш керак.

Келгусида комбинат фаолиятида муҳим роль ўйнайдиган 3 километрли темир йўл муаммоси ҳам ниҳоясига етказилмаяпти. Деярли тайёр бўлган ички темир йўлдаги камчиликларни тузатиш «Средазтрансстрой» трестига қарашли 503-механизациялашган кўчма колонна қурувчиларига «малол» келмоқда.

Сирдарё областидаги «Оқолтин» дон маҳсулотлари комбинати тўла қувват билан ишлагач, республикадаги йирик корхоналарнинг бири бўлиб қолади. У мамлакат Озиқ-овқат программасини амалга оширишда катта ўрин эгаллайди. Шундай бўлгач, комбинат қурилишидаги муаммоларни зудлик билан ҳал этиш лозим. Йўл қўйилган нуқсонларга объектив баҳо бериб, галдаги вазифаларни аниқ белгилаб олиш мутасадди ташкилотлар раҳбарларининг қайта қуриш жараёнидаги муқаддас бурчларидир. Шундагина, дастлабки маҳсулотлари билан эл ҳурматига сазовор бўла бошлаган корхонанинг ўз мавқеини мустаҳкамлашига имконият туғилади.

Б. САТТОРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

А. РАҲИМҚУЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбирлар пости аъзоси.

• *Луқма*

НИМАНИ ЯШИРИШМОҚЧИ?

Пассажир поездларида йўловчиларга яратилган шарт-шароитларнинг аҳволи, уларга хизмат кўрсатиш маданияти ҳақида мақола тайёрлаш учун 60-Тошкент — Андижон поездига чиқдик. Проводниклар бригадасининг штаби жойлашган 15-вагондамиз. Проводник аёл бизни бригада бошлиғининг купесига бошлади.

Бригада бошлиғи Тамара Дармонова билан танишгач, унга мақсадимизни тушунтирдик. Аммо Т. Дармонованинг сўзлари бизни таажжублантирди. У, ҳар қандай мухбир Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси ёки Фарғона бўлинмаси раҳбарларидан ёзма равишда рухсатнома олиб келмагунга қадар ҳеч қандай факт бермаслигини, ҳатто вагонларни айланиб чиқишга йўл қўймаслигини айтди. Шунга қарамай, бригада бошлиғига бир неча савол билан мурожаат қилдик. Лекин саволларимиз жавобсиз қолди.

Ажабо, бу қанақаси бўлди? Бу Ўрта Осиё темир йўли бошқармасидаги ўзига хос «ошкоралик»ми? Бордию, Дармоновага шундай кўрсатма берилган бўлса, масъул раҳбарлар матбуотдан нимани яширишмоқчи?

Д. ҚИРҒИЗБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ХЎЖАЛИК ЁРДАМГА МУҲТОЖ

ёки эътибордан четда қолган тармоқ ҳақида

Балиқчилик совхози — Киров районида кенжа хўжалик. Совхоз давлатга тирик балиқ етказиб бера бошлаганига кўп бўлгани йўқ. Сирдарё соҳилидаги бўз ерларда ташкил топган янги хўжаликда илк бор сатҳи 300 гектар сунъий кўл барпо этилди. Унга «Бешариқ» насос станцияси орқали дарё суви оқизилди. Кейинчалик бу ерга турли хил балиқ чавоқчалари келтирилди. Уларнинг карп, дўнгпешона сингари серпушт турлари урчитила бошланди. 1987 йилда кўл ҳавзаси 503 гектарга етказилди ва унга 2 миллион дона балиқ уруғи ташланди. Кўп ўтмай хўжаликда давлатга ва аҳолига балиқ сотиш йўлга қўйилди.

Хуллас, биринчи одимлар яхши. Аммо ҳали янги хўжаликнинг муаммолари, ташвишлари кўп. Жадал ишлаб чиқариш маромига ўтиб олиш учун олдинда муайян қийинчиликлар турибди.

Гапнинг сираси, районда ҳозирча тармоқ сир-асрорини яхши биладиган тажрибали мутахассислар етишмаяпти. Тўғри, хўжалик бу борада катта тажрибага эга бўлган Тошкентдаги «Балиқчи» бирлашмаси ва Андижон балиқчилик хўжаликларига ёрдам сўраб, мурожаат қилди. Улар ҳам кировликларга мадад қўлини чўзишди. Зарур техника-ускуналар келтирилди. Малакали мутахассислар юборилди. Маълум ютуқларга ҳам эришилди. Жумладан, бурноғи йилнинг ўзида хўжалик давлатга 800 тонна тирик балиқ сотди. Бу — гектар бошига 18 центнер «ҳосил» демак. 1988 йилда ҳам эл дастурхонига 850 тонна тирик балиқ етказиб берилди.

Хўжалик ҳавзаларида балиқлар асосан донадор — омихта ем бериб боқилмоқда. Ов мавсуми даврида 2276 тонна ана шундай озуқа сарфланиб, унинг эвазига сотилган маҳсулот 350 тоннадан ошди.

— Ҳар гектар сув сатҳидан 20 центнердан маҳсулот овлашга аҳд қилганмиз, — дейди балиқ овловчилар бригадаси бошлиғи М. Қўшматов. — Андижонлик мусобақадошларимиз билан тузган шартномамизда улардан орқада қолмасликка сўз берганмиз. Мамлакат озиқ-овқат программасининг бажарилишига муносиб ҳисса қўшишга интилаётган коллективимиз кейинги пайтда овлаётган маҳсулотларини областимизнинг Марғилон, Қўқон шаҳарлари ва қўшни олти районга пешма-пеш жўнатиб турибди.

Совхозимиз ўтган йили Олтой ўлкаси ҳамда Фрунзе шаҳри аҳолиси учун ҳам балиқ етказиб бериш юзасидан шартнома тузганди. Шунга кўра, қардошларга 200 тоннадан ортиқ балиқ жўнатилди. Бу ишларда А. Раҳматуллаев, Ҳ. Маҳмудов, М. Болтабоев бошлиқ бригадалар алоҳида ибрат кўрсатишмоқда. Балиқчилар 1988 йилнинг тўртинчи квартали планида кўзда тутилган 256 тонна ўрнига 264 тонна балиқ сотиб, Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси ғолиби бўлишди.

Мақоламиз бошида сўз очиб қўйганимиздек, хўжаликда ҳали қатор муаммолар ўз ечимини кўриб турибди. Бу ҳақда совхознинг бош мутахассис-ихтиологи М. Ғопиров шундай дейди:

— Овланган балиқларни реализация қилишни область матлубот жамияти яхши ташкил қилолмаяпти. Кўп ҳолларда савдо шохобчаларида махсус идишлар, ҳовузчаларнинг йўқлиги туфайли маҳсулотимиз қайтариб юборилмоқда. Бу эса балиқлар сифати бузилишига сабаб бўлмоқда. Дўнгпешана балиқ турининг реализацияси энг асосий муаммолардан бири бўлиб турибди. Тайёрланаётган маҳсулотимизнинг 70 фоизини ташкил этувчи бу тур балиқ бозори кўпинча областимиз шароитида касод. Ҳолбуки, уларни кўпайтириш анча қулай: сунъий сув ҳавзаларида тез ўсади, касалликларга бардошли. Кўклам чоғи уруғдан чиққан балиқчалар ов мавсумига бориб, 1—3 килограммгача тош босади. Аммо маҳаллий аҳоли ҳозирча унча кўп хушламаяпти. Шунинг учун олдимизда харидоргир бошқа балиқ турларини кўпайтириш муаммоси турибди.

Айни пайтда эл-юрт дастурхонини мўл-кўл, сифатли балиқ турлари билан таъминлаш — кўп жиҳатдан социал-маданий, маиший шароитга ҳам боғлиқ. Бироқ бу соҳада ҳали кўп иш қилиниши лозим. Чунончи, посёлкамизда турар-жой бинолари етарли эмас. Мактаб, болалар боғча-яслилари йўқ. Хуллас, совхозимиз келажаги ойдин бўлса-да, тегишли идоралар, муассасалар ва ташкилотларнинг амалий ёрдамига муҳтожмиз...

Ҳа, хўжаликнинг истиқболи порлоқ. 1995 йилга бориб, совхоздаги кўллар яна 500 гектарга кенгаяди, эскирганлари реконструкция қилиниб, совхозда балиқ дудлайдиган цех ишга туширилади. Социал соҳада ижобий силжишлар бўлиши ва ҳар йили 3000 тоннагача балиқ етиштиришга эришилиши кўзда тутилган.

Бу — режалар, холос. Лекин ҳозирча ҳамма гап — юқорида қайд қилинган муаммоларнинг ижобий ҳал этилишида қолган.

Ш. МИРҲАБИБОВ,
З. ҲАЙДАРОВ.

ТЎҒРИ, МАСАЛАЛАР МУРАККАБ. АММО ЕЧИМИ-ЧИ?

(Давоми. Боши биринчи бетда).

шароитларда баъзи экстремистлар яна Тоғли Қорабоғ мавзусини кўтариб чиққанини ҳам таъкидлаб ўтди. Бутун дунё, бутун мамлакат Арманистонда юз берган воқеалардан ларзаға келган шундай вазиятда бу кимсалар ўз экстремистик йўлини давом эттирдилар, миллатлараро муносабатларни кескинлаштиришга уриндилар, миллатчилик шиорларини ва асоссиз территориал даъволарни яна рўкач қилдилар. Барча совет кишилари М. С. Горбачевнинг ҳаққоний сўзларини зўр ҳаяжон билан эшитдилар, арман халқи бошига тушган оғир кулфатни орқага суриб, экстремистик ниятларни бош мақсад қилиб қўйган турли хил иғво ишқивозларига жавобини якдиллик билан қўллаб-қувватладилар.

ҲОЗИРГИ вақтда биз мамлакат ва республикани қайта қуриш шароитида олға томон ривожланиш истиқболлари, халқлар дўстлигини мустаҳкамлаш ҳақида, ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, халқ зиёлиларининг бутун ижодий имкониятларини кўзланган мақсадлар сари сафарбар этиш тўғрисида принципиал ва аниқ-равшан фикр юритмоғимиз керак. Шу аснода республикада норасмий бирлашмаларни тузишга бўлган уринишлар кишини сергаклантиради. Чунки бундай ҳоллар кишиларнинг ижтимоий онгига, ўй-фикрлари ва кайфиятига, аввало ёшларга муайян даражада таъсир кўрсатади. Хўш, норасмий деб аталган шу ташкилотлар кун тартибига аввало тор миллий манфаатларни қўйиши мақбулми? Бу миллатлараро муносабатларнинг ривожланишига нохуш таъсир кўрсатади, бошқа халқларнинг манфаатлари ва қадр-қимматини камситади. Шу нуқтаи назардан қараганда, Тошкент шаҳрида юз берган баъзи воқеаларга назар ташлар эканман, менда қандайдир кўнгилни ғаш қиладиган шубҳа пайдо бўлади.

Сўнгги вақтларда мен Фанлар академиясининг олимлари билан биргаликда студент-ёшлар орасида бўлиб, улар билан қайта қуриш шароитида жамиятимизнинг ривожланишига тааллуқли турли соҳалар бўйича суҳбатлашдим. Суҳбат чоғида уларнинг кўпчилигига норасмий ташкилотларнинг чуқур ўйламай-нетмай қўяётган талаблари таъсир кўрсатганлигини сезиб жуда ачиндим. Ёшлар — бизнинг келажагимиз. Бизнинг бундан буёнги ривожланишимиз, айниқса ёшларнинг ғоявий-сиёсий етуклигига, илмий билимларининг чуқурлиги ва умуммаданий савиясига боғлиқ. Шунинг учун ёшларнинг ўй-фикрлари ва онглилиги учун кураш —ғоявий-тарбиявий ишлар вазифасигина бўлмай, балки қайта қуришни муваффақиятли амалга оширишнинг муҳим шарти ҳамдир. Ёшларнинг ақл-идроки ҳар қандай нохуш эҳтирос ва эмоциялардан устун туриши керак.

Мамлакат ва республика олдида турган мураккаб социал-иқтисодий вазифаларнинг моҳиятини тушунишда бизларнинг ҳаммамиз ақл-идрок, инсоф, узоқни кўра билиш фазилатларига эга бўлишимиз, шошма-шошарликка, миллатчилик, шовинистик, маҳаллийчилик эҳтиросларига йўл қўймаслигимиз, очиқ эшикка ўзимизни уравермаслигимиз керак. Етилган вазифаларни оқилона, илмий асосланган ҳолда қўйишимиз ва уларни ҳал этиш йўлларини биргаликда излаб топишимиз зарур. Бунда ҳар қандай бир ёқламалик ғоявий жиҳатдан унча етилмаган ёшларнинг бир қисми орасида миллий манманлик, мамлакатимиздаги миллий муносабатларнинг ҳозирги ҳолати ва унинг ривожланишининг моҳиятини тушунмасликка олиб боради.

Ҳозирги вақтда ўзбек тилининг аҳволи ва уни янада ривожлантириш муаммолари кўпчиликни тўлқинлантириб келмоқда. Ҳақиқатан ҳам ўзбек тили Ўрта Осиёнинг энг қадимий тилларидан бири бўлиб, совет воқелиги шароитида мислсиз ривож топди. Ўзбек тилининг сўз фонди ривожлана бориб, бошқа тиллар ҳисобига бойиб, уларга ҳам ўз ўрнида таъсир кўрсатиб, замонамизнинг энг фаол тилларидан бири бўлиб қолди. Ҳозирги вақтда Ўзбекистон Фанлар академиясининг олимлари ўзбек тилининг кўп томлик изоҳли луғатини яратмоқдалар. Бу ҳам ўзбек тилининг кенг ривожланаётганидан далолат беради.

Бизнинг мамлакатимизда тилларнинг, жумладан ўзбек тилининг ривожланиши учун ҳеч ким, ҳеч қачон бирон-бир тўсиқ қўйган эмас. Ўзбек тилини ўрганиш соҳасида юз берган баъзи камчиликлар, уни амалда ишлатишда содир бўлган баъзи-бир янглишлар фақат миллий нигилизм туйғусига учраган баъзи узоқни кўролмаган кишилар фаолиятининг натижасидир. Агар кимда-ким бирор сабабга кўра ўз она тилини яхши билмаса — бу социал сиёсат ҳосиласи эмас, балки ўша шахснинг шахсий хатосидир. Киши ўз она тилини яхши билган тақдирдагина бошқа тилларга ҳам ҳурмат билан қарайди, ўзининг маънавий бойиши учун уларни онгли равишда ўрганади. Олий ўқув юртларида ўзбек тили ўқитишни кенг йўлга қўйиш бошқа тилларни, аввало рус тилини ўрганишга қизиқишни асло сусайтирмаслиги керак. Шахснинг маънавий камолоти ўқиш жараёнидагина эмас, балки унинг бутун ҳаёти давомида шаклланиб боради. Бинобарин, фан ва техника ютуқларини чуқур ўрганишга, маънавий ва социал ривожланишга интилмоқ зарур. Рус тилини, бошқа тилларни билмасдан туриб фан-техника соҳасидаги билим даражасини ва умумий маданият савиясини муттасил ошириш учун йўл очиб бўлмайди. Шунинг учун мамлакатимизда рус тилини билиш миллатлараро алоқаларни мустаҳкамлаш омили эканлиги билан бирга, ҳар бир кишининг маънавий бойиш шарти ҳамдир.

Рус тили бизнинг бутун кўпмиллатли мамлакатимизда миллатлараро муомала тилидир. Ўзбекистонда, айниқса қишлоқ районларида ўзбек тили ҳам миллатлараро муомала тилидир. Республиканинг баъзи территорияларида тожик ва қорақалпоқ, қозоқ, туркман, қирғиз тиллари ҳам худди шундай функцияни бажармоқда. Икки тиллилик миллий республикаларда яшаётган европалик аҳолига ҳам тааллуқлидир. Шунинг учун ҳозирги вақтда биз уларнинг туб аҳоли тилини ўзлаштиришлари учун ҳамма шароитлар ва имкониятларни яратишимиз керак.

Менимча, ўзбекча ёзув билан араб графикаси масаласи нотўғри равишда аралаштириб юборилмоқда. Араб графикаси Ўрта Осиёда ўрта асрларда қадимий Суғд, Хоразм ёзувини мажбуран сиқиш йўли билан жорий этилган эди. Араб графикасига қайтиш эса ҳозирги вақтда янги қийинчиликларнинг келиб чиқишига сабаб бўлади, яъни ҳозирги алифбеда тарбияланган бир неча ўн миллионлаб кишиларнинг сўнгги ярим аср мобайнида барпо этилган маданиятдан яхши хабардор бўлмай қолишларига олиб келган бўлур эди. Лекин бундан, ҳурматли газетхон, «Араб графикасининг аҳамиятини тан олмаслик керак», деган хулоса келиб чиқмаслиги лозим. Чунки бу графика ўтмишнинг маданий меросини ўрганишда, шубҳасиз катта роль ўйнайди. Шунинг учун бу графикани ўрганишнинг янги имкониятларини қидириб топишимиз зарур. Араб графикасини ўрганишнинг ўзига хос қийинчиликлари борлигини ҳам унутмаслик керак. Унда унли товушларни ифода қилувчи ҳарфлар ҳам йўқ. Бу эса ёзиш ва текстни ўқишда маълум қийинчиликлар туғдиради. Маданий меросни чуқур ўрганиш учун фақат графиканигина эмас, балки шу билан бирга рус тилини, француз, инглиз, немис, хитой, форс, араб тилини ва бошқа хорижий тилларни ҳам билиш керак. Ҳозирги вақтда, менинг назаримда, мавжуд графикани ўзбек тилининг хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда такомиллаштириш вазифасини кун тартибига қўйиш мақбул бўлур эди.

ДАВЛАТ тили ҳақидаги масалани ҳам жуда чуқур ва атрофлича ўйлаб кўриш, бу масалага ниҳоятда масъулият билан ёндашмоқ керак. Гап шундаки, Закавказье республикаларининг Конституцияларида туб миллат тили давлат тили, деб белгиланган. Бу эса миллатлараро муносабатларда баъзи мураккабликларни келтириб чиқарган. Туб миллат тилини билмайдиган шахслар ҳаётда ва меҳнатда катта қийинчиликларга дуч келган ҳоллар ҳам тез-тез учраб туради. Тўпланган тажрибани ва республикалар аҳолисининг кўпмиллатли таркиби ўсиб бораётганлигини ҳисобга олиб, муайян вақт ичида маҳаллий миллат тилини ўргана олмайдиган баъзи элатларнинг манфаатларини ҳам ўйлаш керак.

Халқларнинг маданий меросини ҳамда прогрессив анъаналари ва урф-одатларининг ривожланишини ўрганиш масалаларини ҳам бир томонлама талқин этиш мақбул эмас. Шубҳасиз, амалда бу масалада баъзи ўзбошимчаликларга, хатолар ва бузиб талқин этишларга йўл қўйилди. Ўрта Осиёда баҳор айёми — Наврўз байрамини нишонлаш кенг тарқалган эди. Бу байрам баъзи аввалги раҳбарларнинг ўзбошимчалиги билан асоссиз равишда ўтказилмай қолди. Ҳозир бу хатоликка чек қўйилиб, унга катта эътибор берилмоқда.

Бугунги кунда катта тарбиявий роль ўйнаётган бошқа кўпгина прогрессив халқ анъаналарини жорий этиш борасида ҳам кенг программа ишлаб чиқилмоқда. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг олимлари кишиларнинг маънавий бойишига, миллий маданиятларнинг бир-бири билан яқинлашуви ва ўзаро ривожланишига ёрдам берадиган анъаналарга асосий эътиборни қаратмоқдалар. Демак, маданий меросни ўрганишга объектив, оқилона қараш, бунда бўрттириб юбориш ва модернизациялашга йўл қўймаслик, миллий манманликнинг ривожланишига ўрин қолдирмаслик айниқса муҳимдир.

Ёшлар билан учрашган вақтимда улар мендан кўпинча: «Нима учун Тошкентда ўзбек олимлари, шоирлари ва ёзувчиларига ҳайкаллар кам, уларнинг номига қўйилган кўчалар, майдонлар бармоқ билан санарли?» деб сўрайдилар. Тошкентда М. Горький, А. С. Пушкин, Н. В. Гоголь ҳайкаллари, шунингдек, озарбайжон адабиётининг классиги Низомий номидаги йирик педагогика институти борлиги, бу институт Глинка, Богдан Хмельницкий, Шота Руставели кўчалари туташган жойда эканлигининг ўзиёқ Ўзбекистон меҳнаткашларининг интернационал туйғуларидан, уларнинг умуммиллий ифтихоридан дарак беради. Бу яхши тажриба мамлакатнинг бошқа регионларида ҳам кенг ёйишга арзийди. Буюк Алишер Навоий, Абу Али ибн Сино, Беруний, Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийларнинг ҳайкаллари борлиги, Тошкент метрополитенининг энг гўзал бекатларига Ойбек, Ғафур Ғулом, Ҳамид Олимжон номлари берилганлиги ҳам халқимиз ифтихоридир. Шу билан бирга, Тошкент кўчаларини Абдулла Қодирий, Абдулла Авлоний, Нозимахоним ва бошқа атоқли адиблар хотирасига ўрнатилган ҳайкаллар безаб турса, шаҳарнинг социал-иқтисодий ривожланишини, географик жойлашувини акс эттирувчи айрим жойларнинг эски номлари қайта тикланса, жуда мақбул бўлур эди.

Қадрдон Украинанинг узоқ Ужгород шаҳрида бўлганимда Тошкентдаги сингари Навоий номидаги кўчадан юрдим. Қизиқсиниб, бир йўловчидан бу кўчага нима учун шундай ном берилганини сўрадим. У ажабланиб менга қарадида: «Бу машҳур ўзбек шоирининг номи», деб жавоб берди. Ҳа, шундай. Бизнинг маънавий саховатимиз, советлар мамлакати халқларининг маънавий бойлигига ҳурмат билан муносабатда бўлишимиз шундай жиҳатларда намоён бўлмоқда.

ҲОЗИРГИ вақтда газета ва журналларда пахта монокультураси, республикада экологик вазиятнинг ёмонлашгани, социал ва иқтисодий ривожланиш даражаси кўп ёзилмоқда. Бу хусусда шуни айтиш керакки, Ўзбекистоннинг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ривожланиши комплекс равишда, озиқ-овқат программасини мумкин қадар тезроқ ҳал этиш зарурлигини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилмоқда. Ҳамма нарса бугунги вазифалар билан, қайта қуришнинг дастлабки ижобий қадамлари билан уйғунлаштирилиб, Ўзбекистон Коммунистик партияси ва ҳукумати турғунлик йилларининг нохуш оқибатларини бартараф этиш йўлида олиб бораётган жуда катта ижодий ишлари асосида тўғри баҳоланиши керак. Ҳозирги вақтда Оролнинг қуриши, сув манбаларининг булғаниши, минерал ўғитлардан, заҳарли химикатлардан, дефолиантлардан нотўғри фойдаланиб келинганлиги, бу эса оғир экологик оқибатларни юзага чиқаргани, аҳоли сиҳат-саломатлигига путур етказганлиги кўпчилик ташвишига сабаб бўлмоқда. Шунинг учун бу муаммоларни ҳал этиш юзасидан ҳозир жуда кўп ишлар қилинмоқда. Яқинда КПСС Марказий Комитетининг Орол денгизининг қуриб қолиши оқибатида юзага келган салбий оқибатларни тугатиш ва Орол бўйидаги экологик вазиятни яхшилаш билан боғлиқ қарори чиқди. Бу қарор етилиб қолган масалаларни ҳал қилиш учун жуда катта аҳамиятга эга. Бу ишда танқидбозлик эмас, балки қўйилган вазифани ҳал этишга конкрет, реал ҳисса қўшиш муҳимдир. Ҳозирги вақтда мавжуд сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш йўли билан Орол денгизи сатҳини барқарор ҳолатга келтириш борасида ишлар бошлаб юборилди. Унинг натижалари ҳозирнинг ўзидаёқ кўринди. Кейинги йилда Орол денгизига 15-куб-километр чучук сув қўшилди. Сибирь сувига келганда эса биз уни ҳали узоқ кутишимиз керак. Агар биз ички имкониятларимиздан фойдаланмасак, Сибирь дарёларининг сувини Оролга ташлашгагина умид боғлайверсак, Оролдан фақат унинг номи қолади. Бундан ташқари, Сибирь дарёларининг суви асосан Оролни тўлдириш учун эмас, балки Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикаларида янги ерларни ўзлаштириш учун ҳам керак.

Сўнгги икки йил ичида республикада бутифосдан дефолиант сифатида фойдаланиш республика Министрлар Совети томонидан қатъиян ман этилди. Биз тобора ғўза заракунандаларига қарши курашнинг биологик методларини қўлланишга ўтмоқдамиз.

1988 йилнинг тўққиз ойи ичида 1987 йилнинг шу давридагига нисбатан республикада болалар ўлими ҳар минг янги туғилган чақалоқ ҳисобига сезиларли равишда камайди. Қорақалпоғистон АССРда ҳам шундай ижобий ўзгариш юз берди. Баъзи касалликлар ҳам камайиб бормоқда, жумладан, шу давр ичида вирусли гепатит билан касалланиш 31,6 процент, паратиф билан касалланиш 26,2 процент, ичтерлама —9,9, бактериал дизентерия — 9,6 процент камайди. Социал-иқтисодий, экологик вазифаларни ҳал этишга янгича ёндашув, янгича фикрлашнинг дастлабки якунлари ана шундай.

Ҳурматли газетхон, биз мамлакатнинг умумий социал-иқтисодий системасида Ўзбекистонни аниқ тасаввур этишимиз керак. Совет Иттифоқида ягона халқ хўжалиги комплекси шаклланмоқда. Бизнинг республикамиз эса унинг ажралмас қисмидир. Биз мамлакатга қимматли стратегик хомашё бўлган пахта берамиз. Мамлакатдан эса, жумладан унинг бошқа районларидан Ўзбекистонга ҳар йили 4 миллион тонна дон, 160 минг тонна гўшт, 6 миллион куб метр ёғоч, 7 миллион тонна нефть, республика эҳтиёжлари учун зарур бўлган металлнинг 90 проценти келтирилади. Бундай мисолларни кўплаб кўрсатиш мумкин.

Шубҳасиз, республика ишлаб чиқариш кучларини комплекс ривожлантириш, пахтанинг харид нархини ошириш, мамлакатнинг миллий даромадида республиканинг ҳиссасини тўғри белгилаш, меҳнаткашлар турмушининг социал шароитини яхшилаш билан боғлиқ бўлган бошқа кўпгина масалалар ҳам бор. Ҳозирги вақтда КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг ташаббуси билан Ўзбекистонни 2005 йилга қадар социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштиришнинг комплекс программаси ишлаб чиқилмоқда. Республикага жуда катта маблағлар ажратиладики, бундай маблағлар шунча ҳажмда илгарилари ҳеч ажратилмаган эди.

Қайта қуришнинг дастлабки натижалари ҳаётдан мустаҳкам ўрин олмоқда. Олдинда эса ҳали катта вазифалар турибди. Ана шундай шароитда ҳал этилаётган муаммоларга тор, бир томонлама ёндашиш жуда зарарлидир. Биз халқлар дўстлигини мустаҳкамлашимиз, барча қийинчиликларни бартараф этишнинг синалган воситаси бўлмиш совет кишиларини интернационал ва ватанпарварлик руҳида тарбиялашни кучайтиришимиз лозим. Бу вазифаларни муваффақиятли бажариш учун ҳис-ҳаяжонларга ружу қилиш эмас, балки оқилона иш тутмоқ лозим.

Э ЮСУПОВ,
СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

Бутуниттифоқ аҳоли рўйхати олдидан

Чиноз районидаги энг узоқ аҳоли пунктларидан бири — Жамбул номли қишлоқда аҳолини рўйхатга олиш тугалланди. Районда рўйхатга олиш мамлакатимизнинг бошқа жойларидаги каби асосан шу йил 12 январдан 19 январгача давом этади. Бу масъулиятли тадбирга яхши тайёргарлик кўрилди. Ҳаммаси бўлиб 10 та рўйхатга олиш бўлими ташкил этилган. Район статистика бошқармаси ходимлари ва бу тадбирга жалб этилган 500 ҳисобчи махсус тайёргарликдан ўтишди.

СУРАТДА: совхоз хавфсизлик техникаси бўйича инженер, ҳисобчи У. Мўминов (чапда) Турсуновлар оиласини рўйхатга олмоқда.

А. КОШКИН фотоси (ЎзТАГ).

Мураббийлик—ёш авлодга ғамхўрлик

БАХТ

Тажрибали мураббийлар, фидокор кишилар қаторида Валентина Завьялова номини ҳам заводда фахр билан тилга олишади.

Валентина Павловна консерва заводида қарийб қирқ йилдан бери ишлаб келади. Мастер, бригадир, технолог, стерилизатор вазифаларини бажарди. Шогирдларининг сон-саноғи йўқ. Мевани қайта ишлаш технологиясини пухта билади, механизмларни яхши ишлатади.

Мураббий ишчининг шогирдлари ҳам коллективнинг фахри бўлиб қолишган. Ваҳоб Ўнгбоев, Фарҳод Улуғмуродов, Гулноза Тошева каби илғор ишчилар устоз ишончини оқламоқдалар.

— Корхонамизга Шаҳрисабз ўқув комбинати, 28-ҳунар-техника билим юртидан кадрлар келишади, — деди у. — Бироқ уларнинг айримлари ўн-ўн беш кун ишламай кетиб қолишади. Йигит-қизлар ҳунар-техника билим юрти ҳақида ҳам, завод ҳақида бошқача фикрлашади. Нописандлик билан қараш ҳоллари учраяпти. Ҳолбуки баракали меҳнат қилаётган ветеранлар, ишчи оилалари жуда кўп.

Валентина Завьялованинг гапида мушоҳада юритишга арзийдиган муаммолар йўқ эмас. Бироқ ҳунар-техника билим юртини битирганлар орасида эътиборли ишчилар, ўз касбининг моҳир усталари ҳам кўп. Улардан бири Юсуф Худойбердиевдир. Юсуф билим юртидан келиб, заводнинг мевани қайта ишлаш цехида иш бошлади. Тез кўникма ҳосил қилиб, бир йилдаёқ илғорлар қаторидан ўрин олди.

— Биз билан ўқиган Мақсуда Ҳамроева, Саломат Худойбердиева, Анвара Юнусова, Ҳафиза Жалилова, Ҳолбиби Қосимовалар ҳам лаборант, оператор бўлиб ишламоқдалар. Аммо ўн нафарга яқин йигит ва қиз эса заводга ишга келмади,— деди илғор ишчи Орзигул Бегматова, — Бу қанчалар зиён эканлигини билсангиз эди. Валентина Завьялова, Лабиба Суримова, Нуъмон Суюмов, Расул Норбоев, Халит Османов каби мураббийларимиздан миннатдормиз. Негаки, камчиликлар уларнинг ёрдамида бартараф қилиняпти.

Заводда мураббийлар кенгаши ишлаб турибди. Кенгаш билим юрти билан мустаҳкам алоқа ўрнатган.

Аммо билим юртининг муаммолари ҳам бор. Жой етишмаслигидан лаборатория ташкил этилмаган. Билим юрти ўрта мактаб биносида жойлашган. Ўқув ва фан кабинетлари етишмайди.

Завод Қашқадарё воҳасида илғор ва катта нуфузга эга. Корхона 1988 йилдан буён 72 хил, 110 миллион банка кўп консерва маҳсулотлари ишлаб чиқариб, йиллик маррани барвақт эгаллади.

— Бу муваффақиятларда, — дейди завод директори Сафар Эштухтаров, — устоз ва шогирдлик ҳаракатининг нафи катта бўляпти.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

КАФОЛАТ

— Ишга янги келган кунларим эди, — дея эслайди ёш ишчи Шоирахон Ўролова. — Мария опа сувоқчилик қоидаларини ўргатди. Қўлим анча келишиб қолди. Сўнг мустақил ишлашимга кафолат берди. Мария Ивановна ҳар доим ишимни кузатиб боради. Хатоларимни эринмай кўрсатади, чиройли пардозлаш йўлларини, айниқса деворларга бурчак чиқариш усулларини жон-дили билан ўргатади.

Мария Лепанинанинг Шоирахонга ўхшаган шогирдлари анчагина. Улар маълум бир ҳунарнигина эмас, ўхшаш касбларни ҳам кунт билан эгаллашга ҳаракат қилишяпти.

— Шогирдларимнинг ҳар панжасида биттадан ҳунари бор,—дея кулиб ҳикоя қилади Мария опа.—Участкамиз комплекс бригадалардан ташкил топган. Бинобарин, ҳар бир ишчи бир неча касбнинг уддасидан чиқадиган бўлиши талаб қилинади. Шогирдим Сожидахон Қўчқорова яхшигина бўёқчи бўлса-да, чаққон ғишт терувчи ҳам. Гулбаҳор Мамадалиева эса сувоқчилик ва деворларга гул босиш санъатини ҳам ўрганиб олди.

Улар ишлаётган Оҳангарон саноат-қурилиш техникумининг 400 ўринли ётоқхона қурилиши объектида бўлганимда Мариянинг гаплари ҳақлигига ишонч ҳосил қилдим.

— Мен Владимир Геннадьевич Калистратовдан миннатдорман, — дейди ишчи Рўзимат Ёқубов. — Унга шогирд тушиб хато қилмаган эканман. Моҳир дурадгор қисқа муддатда бу ҳунарнинг ташқари бетон плиталарини ўрнатиш, деразаларга ойна солишни ҳам пухта ўргатди. Мен ундан ўрганганларимни шогирдларим билан баҳам кўряпман.

Ҳа, «Ўзбекшахтострой» трестининг хўжалик ҳисобида ишловчи Оҳангарон қурилиш-монтаж бошқармасида мураббийлик ҳаракати объектлар қурилишини тезлаштиришга катта ёрдам бермоқда.

Участка ишчилари сўнгги икки йилда фақат Оҳангароннинг ўзида ҳар бири 76 оилага мўлжалланган иккита уй-жой биноси, 22 оила учун коттеж уйлари, 280 ўринли болалар боғчаси, техникум, меҳмонхона, «Ором» кафеси каби кўркам иморатлар қуришган экан, бунда устоз ва шогирдларнинг муносиб ҳиссаси бор.

— Нима учун биз мураббийликка жиддий аҳамият бермоқдамиз? — дейди малакали ишчи Тазкира Муфтаева. — Сўнгги пайтда ҳунар-техника билим юртларини битирган ёшларда ўқув ва малака етишмаётир. Иккинчидан, шаҳар мактабларини тамомлаётган йигит ва қизларда қурилишда ишлашга иштиёқ бўлса ҳам тажриба йўқ. Шунинг учун ёшларга ғамхўрликни биз ўз қўлимизга олдик. Натижа яхши. Сўнгги бир ярим йил ичида ёшларимиз ўртасида ҳеч қандай тартиббузарлик ҳоллари рўй берган йўқ. Аксинча, уларда янги касб-ҳунарларни эгаллашга иштиёқ ортиб боряпти.

М. ҚАЮМОВ.

Дунё овози

Покистонга визит

ИСЛОМОБОД, 5 январь. (ТАСС). СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари Ю. М. Воронцов кеча уч кунлик визит билан бу ерга келди.

У Исломобод аэропортида журналистлар ҳузурида гапириб, менинг визитимдан мақсад Афғонистон муаммосини ҳал этишни Покистон раҳбарияти билан муҳокама қилишдан иборат, деди. У Покистон президенти ва бош министри билан учрашади, шунингдек мазкур мамлакат ташқи ишлар министри билан ана шу масала хусусида музокаралар олиб боради. Ю. М. Воронцов агар Покистондаги афғон қуролли оппозицияси раҳбарлари музокараларни давом эттиришга тайёр бўлишса, улар билан музокаралар ўтказишимиз мумкин, деди.

СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари «Еттилар уюшмаси» раҳбарияти Афғонистонда ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги таклифни ҳозирча қабул қилмаётганлиги ва шу тариқа ўз мамлакати гражданларини ўлдиришни давом эттириш ниятида эканлиги муносабати билан таассуф билдирди.

Совет вакили СССРда кейинги вақтда амалга оширилаётган Афғонистон муаммосига доир кўп томонлама алоқалар қуролли оппозиция сафларини пароканда қиляпти, деган даъвога қўшилмади. «Биз, аксинча, оппозицияни кенг ваколатли ҳукуматда бирлаштиришга интиляпмиз», — деди у.

Ю. М. Воронцов ўзининг Зоҳир Шоҳ билан бўладиган учрашувлари хусусида гапириб, Афғонистоннинг собиқ шоҳи мужаҳидлар, қочоқлар ва мамлакат ичкарисида истиқомат қилаётган афғонларнинг бир қисми учун баобрў шахсдир ва шунинг учун СССР унинг нуқтаи назари ва муддаосини билишни муҳим деб ҳисоблайди.

Совет вакили Афғонистоннинг ҳозирги ҳукумати ўзини ўзи ҳимоя қилишга қодир, деб тўла ишонч билдирди.

Анголада БМТнинг назорат миссияси

Анголада БМТнинг назорат миссияси расмий равишда амал қила бошлади. БМТ бош секретарининг вакили шу ҳақда маълум қилди. Миссиянинг вазифаси Куба қўшинларининг Ангола шимолига олиб борилишини ва уларни Африка жануби-ғарбидаги аҳволни тинч йўл билан бартараф этиш доирасида 27 ой ичида мамлакатдан батамом босқичма-босқич олиб кетилишини кузатиб туришдан иборат. Ангола билан Куба ўртасида 1988 йил 22 декабрь куни Нью-Йоркда имзоланган Куба ҳарбий қисмларининг Ангола территориясида интернационал миссияси тугаши тўғрисидаги битимда ана шу тадбирлар кўзда тутилган.

Мажбуран қўниш

Ҳиндистоннинг Сидней — Сингапур ҳаво йўли бўйлаб учаётган «Эйр—Индиа» авиакомпаниясига қарашли «Боинг-747» пассажир самолёти Индонезиянинг Бали оролига қўнишга мажбур бўлди.

Индонезия Антара ахборот агентлигининг хабар қилишича, ичида 259 йўловчи ва 22 кишидан иборат экипаж аъзоси бўлган ҳаво кемаси учувчиси самолётда портловчи қурилма борлиги тўғрисида номаълум кишидан хабар олинганидан сўнг мажбуран ерга қўнишга қарор қилган. Ҳаво кемаси, багажлар ва йўловчиларнинг шахсий нарсалари беш соатдан ортиқ вақт давомида синчиклаб текширилди. Бироқ, хабар уйдирма эканлиги, бекорга ташвиш чекилганлиги маълум бўлди.

(ТАСС).

Ташаббускорлар

ЧУСТ РАЙОН ВА ШАҲАР ВЕТЕРАНЛАР СОВЕТИ ФАОЛИЯТИДАН

Чуст район ва шаҳар ветеранлар Совети ташкил этилганига қарийб икки йил бўлди. Совет атрофига 10 минг 500 нафар ветеран уюшган бўлиб, шаҳар ва қишлоқларда унинг 46 та бошланғич ташкилоти мавжуд. Совет атрофига бирлашган 35 аъзо ва 7 та комиссия жойларда муҳим ишларни амалга оширмоқда. Улар пенсионерларнинг бўш вақтини кўнгилли ўтказиш, уларга маданий маиший ва медицина хизмати кўрсатишни яхшилашга ёрдам бермоқдалар.

Диққатга сазовор ишлардан бири — ветеранлар совети ва комиссия аъзолари ташаббуси билан район миқёсида ветеранлар турмуши ва ҳаётини ўрганиш юзасидан махсус рейд ўтказилди. Рейд якунлари ветеранлар совети йиғилишида муҳокама этилди. Унда район, партия, совет ташкилотларининг, оталиқ ташкилотлар ва бошқа корхоналарнинг раҳбарлари ҳам иштирок этишди. Рейд мобайнида аниқланган камчиликларни тугатишга қаратилган қарор қабул қилинди.

Табиатни муҳофаза қилиш, маданият ёдгорликларини сақлаш соҳасида ҳам ветеранлар муайян ишлар қилишмоқда. Чунончи, Чуст, Олмос, Гова сойлари, қатор ариқларнинг санитария ҳолатлари текширилиб, бу масала район партия, совет ташкилотлари эътиборига ҳавола қилинди. Ҳозир оқар сувлар атрофида санитария аҳволини яхшилаш юзасидан конкрет тадбирлар мўлжалланмоқда. Кейинги икки йил ичида Машхад қишлоғидаги ҳамда маданият ва истироҳат боғидаги маданий ёдгорликлар қайта тикланди.

Ветеранларимиз шаҳар ва қишлоқларни ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш, уларнинг санитария ҳолатини яхшилаш бўйича ҳам катта ишлар қилмоқдалар.

Ёш авлодни ота-боболаримизнинг жанговар анъаналари руҳида тарбиялаш ветеранлар совети фаолиятининг муҳим йўналишларидан биридир. Улар мактаблар, билим юртлари, корхона ва хўжаликлар, маҳаллаларда бўлиб, совет Қуролли Кучларининг тарихи, кўп миллатли совет халқларининг интернационал дўстлиги мавзуларида лекция ва суҳбатлар ўтказмоқдалар. Айниқса Совет Иттифоқи Қаҳрамони М. Фаёзов, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси А. Ҳафизов, меҳнат ветерани Маҳбуба Саидова билан бўлган учрашувлар ёшларда яхши таассурот қолдирди.

Янгича анъаналарни ҳаётга татбиқ этиш, тўйларни замонавий, ихчам ўтказиш, ёш оилаларни мустаҳкамлаш, хотин-қизлар орасида тарбиявий ишларни жонлантириш соҳасида ҳам ветеранлар ғайрат кўрсатишяпти. Бу ишда юристлар Ҳ. Йўлдошев, Ҳ. Суннатиллаев, М. Шарипованинг ҳиссаси катта. Бунга жавобан ветеранларга ғамхўрлик янада кучайтирилмоқда. Шаҳар марказидаги маданият ва истироҳат боғида ветеранлар учун алоҳида чойхона қуриб ишга туширилди. Шу кунларда ветеранлар уйи барпо этиш мақсадида тегишли ҳужжатлар тайёрланмоқда. Бу эса ветеранларнинг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшмоқда.

С. НИЁЗОВ,
Наманган область, Чуст шаҳар ва район ветеранлар советининг раиси.

РАССОМЛАР ҲИММАТИ

Яков ва Ангела Исҳоқовлар ўзига хос талқинига эга рассомлар сифатида санъат мухлисларига танилган. Улар яратган жуда кўп графика, тасвирий санъат ва акварель асарлари турли кўргазмаларда муваффақиятли намойиш этилган. Рассомларга хос характерли ижодий хусусият шундаки, улар халқ анъаналарига кўпроқ таянишади. Айни вақтда жаҳон ва мамлакатимиз рассомлик санъати энг йирик намояндаларининг тажрибаларидан ижодий фойдаланишади. Устозлари анъаналарини давом эттиришади.

Яқинда Совет маданият фондининг Андижон область бўлимида Исҳоқовларнинг ижодий кечаси бўлиб ўтди. Учрашувга йиғилганлар санъаткорларнинг ижоди билан батафсил танишдилар, янги асарларини томоша қилдилар.

Ижодий кечадан тушган маблағ Маданият фондига ўтказилди.

СУРАТДА: рассомлар Ангела ва Яков Исҳоқовнинг ижодий кечасида.

Б. ЮСУПОВ фотоси (ЎзТАГ).

• *Кўпмиллатли Ўзбекистон адабиёти*

«ГУЛИСТОН ВАТАНИМ БОР...»

«Жаҳонда тенги йўқ,
тенгсиз озод Ватаним бор,
Гулистон ичра гулгун, ҳур
обод Ватаним бор»

Бу мисралар Бухоро яҳудийларининг истеъдодли шоири, меҳнат фаолиятини босмахонада оддий ишчи сифатида бошлаган Коргар қаламига мансубдир.

1930 йилларда босмахона ишчилари билан учрашувга келган устоз Абулқосим Лоҳутий ёш ишчи шоир Йўнотон Кўраевга рўбарў келади, у билан суҳбат қуради, шеърияти билан танишади, хайрлашиб кетар чоғи «Сен ишчи шоирга — Коргар тахаллуси муносиб экан», дейди.

1931 йилда шоирнинг биринчи тўплами «Инқилоб меваси» («Мевайи инқилоб») нашр этилди. Тез орада Коргар ўзининг меҳнатсеварлиги билан тилга тушади. 1932 йилда у «Байроқли меҳнат» газетасининг сектор мудири, кейинчалик саноат бўлимининг мудири, масъул секретарь, 1936 йилдан муҳаррир муовини вазифаларида ишлади. Шу орада шоирнинг шеърлари газета ва журналларда кетма-кет эълон қилинди. 1934 йилда унинг «Даҳсол» (Ўн йил) шеърлар тўплами ва «Ҳаёти колхоз» («Колхоз ҳаёти») поэмаси нашрдан чиқди. Унинг «Фабрикайи Ҳужум», «Электр курсиси», «1 август куни чет элда», «Соранинг озодлиги», «Йўхононнинг ташаббуси» «Пахта теришда илғор бўл» ва шу каби бошқа шеърлари 1934 йилда босилиб чиққан «Бухоро яҳудийларининг бадиий адабиёти алманахи» дан жой олди.

1938 йилда И. Кўраев — Коргар «Адабиёти Совети» журналининг бош редактори қилиб тайинланди ва шу вазифада журнал ёпилган 1941 йилгача ишлади. Бу орада шоирнинг «Бахтли ҳаёт», «Қонхўр фашистларга», «Қаҳрамонлик», «Депутат» каби поэма ва китоблари чоп этилди.

Шу йилларда шоир она тили — Бухоро яҳудийлари тилига Пушкин, Лермонтов, Некрасов, Маяковский, Ҳамза, Сулаймон Стальский, Жамбул, Павло Тичина, Ҳамид Олимжон, Ҳасан Пўлат ва бошқа шоирларнинг шеърларини таржима қилади. Кейинроқ «Байроқли меҳнат» газетаси, «Адабиёти Совети» журнали ва яҳудий тилида ўқитиладиган мактаблар, театр ёпилди... Ватан уруши бошланди. Бутун куч-қувват душманни тор-мор этишга қаратилди... Сўнг шахсга сиғиниш, турғунлик йиллари...

Шоир Коргар, кўплар қатори барча миллатлар билан қўлни-қўлга бериб, Ватанимиз мадҳини куйлади, қаламкаш дўстлари Яҳиэл Одилов, Ёқуб Ҳаимов, Бенсиен Қаландаров, Авнер Исҳобоев ва бошқалар қатори ижод қилиш, асар яратишдан тўхтамади. Унинг шеърлари рус, ўзбек, тожик тилларига таржима қилинди, «Озод Ватаним бор» номи билан китобча бўлиб чиқди...

Улуғ Ватан уруши йилларида ёзилган «Ғазаб» шеърида: «Халқимиз қудратлидир — бир жону тан, Ҳеч хароб бўлмас бир тан бўлган Ватан» деб одамларни дўстлик ва биродарликка чорлади.

Сионизм ташвиқотига учиб, СССРни тарк этиб кетганларга:

«Исроил — Ватаним дея
танладинг,
Ўзингни ўтларга ўзинг
ташладинг...
Қани, айт, ахтариб
топдингми жаннат?
Топдингми, Ватандан
ортиқроқ бир бахт?
Ватан — киндик қонинг
тўкилган еринг,
Ватан — бу сенинг бахт,
ҳуқуқинг, эркинг.
Ватан — бу улғайган,
ўсган диёринг,
Ватан бу — юрагинг,
севинч, хуморинг»

дея «Ватангадо» шеърида куйиниб мурожаат этди.

Коргар ўзининг 77 йиллик умрининг 60 йилдан кўпроғини Ватанга ҳалол меҳнат қилишга бағишлади. «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвонига мушарраф бўлди.

У умрининг охирги йилларида бухоро яҳудийларининг ҳаётини катта ҳажмдаги «Барно ва ҳаёт» деб номланган достонида акс эттирди.

Яқинда Ўзбекистон ёзувчилари союзи қошида Бухоро яҳудийларининг секцияси иш бошлади. Шу тилда асарлар чоп этиш режалаштирилди. Шу муносабат билан Коргарнинг «Барно ва ҳаёт» поэмаси ҳам ўқувчилар қўлига етиб боради, деган умиддамиз. Бу — шоир туғилган кунининг 80 йиллигига муносиб совға бўларди.

А. ШАЛАМАЕВ.

ЁРДАМ ФОНДИГА

Қардош арман халқи бошига тушган кулфат Сурхон воҳасида яшовчи ҳар бир кишини қаттиқ қайғуга солди. Бу ерда ёрдам фонди ташкил қилинди.

Областнинг барча корхона ва ташкилотлари, колхоз ва совхозларининг меҳнаткашлари шанбаликка чиқдилар. Цехларда, қурилиш участкаларида, далаларда иш қизғин давом этди. Шу кунги даромад 700412 счетига ўтказилди.

Бугунгача 1 миллион 80 минг 900 сўмдан ортиқроқ пул шу счетга ўтказилди. 24 вагон ҳар хил иссиқ кийим-бош, озиқ-овқат маҳсулотлари, бир қанча вагон уйлар, тракторлар, 22 минг сўмлик дори-дармонлар жўнатилди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРОКУРАТУРАСИДА

УЙ-ЖОЙ ҲУҚУҚИ—ҚОНУН ҲИМОЯСИ ОСТИДА

Тошкент область прокуратураси халқ судларида қўзғатган даъволарида ўн уч оила қонунга хилоф равишда эгаллаб олган квартираларидан чиқариб юборилиши керак, деган талабни ўртага қўйди. Ана шу даъволар Бекобод шаҳар ижроия комитети уй-жой фондини ҳисобга олиш, тақсимлаш ва алмаштириш бўлимининг собиқ бошлиғи В. Безрядиннинг жиноий ишини тергов қилиш чоғида юзага келди. У хизмат мавқеини суиистеъмол қилишда, ордерлар беришда ҳужжатларни қалбакилаштиришда ва квартираларни қонунга хилоф равишда ажратиб беришда айбланди. Тошкент область ижроия комитетига тегишли тақдимнома киритилди.

Республика Прокуратураси коллегиясининг мажлисида ана шу мисол келтирилди. Мажлисда уй-жой тўғрисидаги қонунларнинг ижроси устидан прокурор назоратининг аҳволи ҳақидаги масала кўриб чиқилди.

Ўзбекистонда уй-жой муаммоси ўткир бўлиб қолаётганлиги қайд этиб ўтилди. Фойдаланишга топширилаётган уй-жой ҳажмлари ошмаяпти, айниқса Қорақалпоғистонда, Самарқанд, Сирдарё, Бухоро, Хоразм, Сурхондарё областларида ва Тошкент шаҳрида уй-жой қурилиши соҳасида қўшиб ёзишлар кўп. Қурилиш, уй-жой фондини ремонт қилиш сифати ҳам яхшиланмаяпти.

Шундай шароитда уй-жой тўғрисидаги қонунларнинг ижроси устидан прокурор назорати ўрнатиш айниқса муҳимдир. Гражданларни уй-жой билан таъминлашда қонунчилик бузилишини келтириб чиқарувчи сабаблар ва шарт-шароитларни бартараф этиш шаҳар ҳамда район прокурорлари ишидаги энг асосий вазифа бўлиши керак. Аммо кўпинча прокурорларнинг куч-ғайратлари аниқ мақсадга қаратилмаган ва ҳужумкорлик руҳида эмас. Натижада Андижон, Сирдарё, Хоразм, Қашқадарё областларида ва Тошкентда уй-жой тўғрисидаги қонунларни бузиш ҳоллари ҳамон кўплаб учраб турибди. Бунинг устига гражданларни навбатга қўйиш чоғида маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг ва улардаги уй-жой органларининг ходимлари, корхоналар ҳамда муассасаларнинг касаба союз ходимлари шундай ҳолларга йўл қўймоқдалар.

Айрим прокурорлар уқувсизлик қилмоқдалар, шикоятларга бюрократларча муносабатда бўлмоқдалар — ЖЭҚлар ва касаба союз комитетларидан справкалар олиш билан чекланиб қолмоқдалар, етарлича текшириш ўтказмаяптилар. Уй-жойлар хусусидаги ишлар юзасидан гражданлик суд жараёнида ҳам прокурор назорати даражаси пасайиб кетди.

Республика Прокуратураси уй-жой тўғрисидаги қонунларнинг ижроси устидан назорат самарадорлигини ошириш чораларини белгилади.

(ЎзТАГ).

БИНОКОРЛАР ТУҲФАСИ

Хонқа шаҳрида бир кеча-кундузда 630 тонна омухта ем ишлаб чиқариладиган завод қурилиши тугалланиб, фойдаланишга топширилди.

Дон маҳсулотлари комбинатининг учинчи навбати ҳисобланган янги корхона дастлабки маҳсулотини чорвачилик хўжаликларига жўнатди.

Заводни барпо этишда 167-қурилиш тресги 1-механизациялашган кўчма колоннасининг Ҳасан Матчонов, Озод Полвонов, Рўзимамат Қаландаров бошлиқ бригадалари аъзолари унумли меҳнат қилишди.

В. ТИРИН.

• *Тинглаинг, томоша қилинг*

6 ЯНВАРЬ, ЖУМА

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — Мультфильм. 9.20 — Инсон. Ер. Коинот. 10.20 — Экран усталари. 12.55 — Илмий-оммабоп фильм. 15.55 — Янгиликлар. 16.05 — Қайта қуриш прожектори. 16.15 — Ҳужжатли фильм. 16.45 — Фильм-спектакль. 18.15 — Мультфильм. 18.55 — «Советский воин». Киножурнал. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Фалсафий суҳбат. 20.25 — «Битта якшанба». Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Лирик концерт. 22.50 — Катталар учун мультфильм. 23.20 — Нигоҳ.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — В. Ересько чалади. 9.40 — Ҳужжатли фильм. 9.55 — Звёздочка. 10.40 — «Жельсоминонинг сирли овози». Бадиий фильм, 2-серия. 11.45 — Инглиз тили. 12.15 — Янгиликлар. 12.25 — Инглиз тили. 12.55 — Мультфильм. 14.05 — «Трест» операцияси». Бадиий фильм, 3-серия. 17.35 — Янгиликлар. 17.45 — «Трест» операцияси». Бадиий фильм, 4-серия. 19.10 — Баскетбол. «Арис» (Греция) — МАСК. 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Ритмик гимнастика. 21.15 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Трест» операцияси». Бадиий фильм, 4-серия. 23.40 — Концерт. 00.30 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 15.00 — «Капитан Врунгелнинг янги саргузаштлари». Бадиий фильм. 16.20 — Телефильм. 16.40 — Болалар учун театр. 17.30 — Илмий-оммабоп фильм. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Ҳуқуқ-тартибот посбонлигида. 18.45 — Озиқ-овқат программаси. 19.20 — ЎзССРда хизмат кўрсатган артист У. Керменчикли куйлайди. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Шу куннинг долзарб мавзуси. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Дутор ва танбур тароналари. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Сиёвуш ҳақида достон». Бадиий фильм, 1-серия.

ЎзТВ-II. 19.30 — Ҳар чинордан бир япроқ. 20.15 — «Тошкент» студияси кўрсатади. 21.15 — Оқшом эртаклари. **Фрунзе.** 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Қанот қоқиб». Бадиий фильм.

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Эстрада концерти. 9.30 — Тинчлик ҳақида куйлаймиз. 9.45 — Халқ контроли радиопости. 10.15 — Ёзувчилар микрофон олдида. 11.15 — «Юность». 12.10 — «Ўзбекистон бинокори». 12.30 — Дилкаш дуторим. 13.00 — «Ўзбекистон чорвадори». 13.30 — Совет экрани куйлари. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.30 — Ёзувчилар — болаларга. 15.50 — Концерт. 16.00 — Дўстларимиз овози. 17.00 — «Давр, музика ва биз». 18.15 — Бизнинг социалистик турмуш тарзимиз. 18.30 — Ўзбекистон композиторларининг вальслари. 18.40 — Инсон ва қонун. 19.20 — Огонёк. 20.15 — В. И. Ленин асарларини ўрганамиз. 20.30 — Область театрлари артистлари ижро этади.

ОБЛИГАЦИЯЛАРИНГИЗНИ ТЕКШИРИНГ

1982 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚЛИ ЗАЕМИ

56-ТИРАЖИНИНГ

РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

БУ ТИРАЖ 1988 ЙИЛ 30 ДЕКАБРДА МОСКВА ШАҲРИДА ЎЙНАЛДИ.

Заёмнинг қирқ икки разрядидаги серия ва облигацияларининг қуйидаги номерларига ютуқлар чиқди.

серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)
200209	087*)	500	233699	086*)	2500	266254	1—100	100
200504	032*)	1000	234533	1—100	100	266526	095*)	2500
200786	009*)	500	235035	1—100	250	267239	049*)	1000
200853	1—100	100	235419	1—100	100	268478	1—100	250
202213	049*)	1000	235604	011*)	2500	268568	036*)	500
202290	062*)	1000	236006	028*)	1000	270358	097*)	2500
203000	034*)	500	237102	061*)	2500	270967	091*)	1000
203113	094*)	1000	237392	034*)	500	271336	100*)	500
203360	1—100	100	237999	1—100	100	272676	074*)	500
203998	008*)	1000	239649	1—100	100	273301	1—100	100
204094	1—100	100	240013	052*)	5000	274264	1—100	500
204225	012*)	2500	240415	081*)	500	274801	1—100	100
205574	1—100	100	242294	015*)	500	276128	1—100	100
207484	096*)	1000	242367	063*)	1000	276803	021*)	1000
207641	076*)	500	242628	030*)	1000	276832	028*)	2500
208394	009*)	500	242794	1—100	100	277891	007*)	1000
208502	058*)	2500	242844	062*)	500	278031	017*)	500
208566	1—100	250	242851	1—100	100	278052	1—100	100
208775	1—100	100	243348	1—100	100	278126	1—100	250
210501	1—100	100	243832	047*)	1000	278146	097*)	500
210825	075*)	2500	244546	012*)	5000	278304	1—100	100
211187	037*)	5000	245004	1—100	100	279027	053*)	5000
211386	064*)	2500	245605	020*)	500	279136	1—100	250
211398	006*)	1000	245632	037*)	1000	279376	1—100	250
211517	048*)	500	247378	097*)	500	279451	092*)	1000
212866	1—100	100	247437	056*)	500	279731	007*)	1000
213150	039*)	5000	247554	035*)	1000	279743	046*)	500
213233	060*)	1000	248165	1—100	250	281901	061*)	500
213560	086*)	1000	248773	1—100	100	282893	074*)	1000
213820	037*)	1000	248916	1—100	250	282920	1—100	250
214218	069*)	1000	249306	1—100	250	283006	1—100	100
214330	031*)	500	249641	068*)	1000	283022	092*)	1000
214357	1—100	250	249712	086*)	1000	283048	100*)	2500
214709	1—100	250	250297	096*)	500	283093	068*)	1000
215030	024*)	500	250312	079*)	500	283134	033*)	500
217166	050*)	500	251376	1—100	100	283462	1—100	250
217595	078*)	500	251624	009*)	500	283816	069*)	1000
217641	076*)	500	252613	1—100	100	284202	053*)	1000
218693	1—100	100	253593	010*)	1000	285332	001*)	500
219084	013*)	500	254032	1—100	100	285634	1—100	100
219218	1—100	250	254109	1—100	250	286150	1—100	100
219388	012*)	1000	254195	1—100	100	286259	079*)	500
219564	1—100	250	255286	1—100	250	287380	1—100	100
219643	008*)	1000	256416	055*)	1000	287644	088*)	2500
220310	098*)	1000	256625	1—100	250	288461	020*)	1000
222009	087*)	500	257004	040*)	500	288693	1—100	100
222109	1—100	100	257065	004*)	1000	289706	085*)	500
222664	1—100	100	257101	014*)	2500	289792	088*)	1000
223288	014*)	500	257283	094*)	500	289986	1—100	100
223883	050*)	500	257566	064*)	500	290055	019*)	2500
225583	043*)	1000	257976	099*)	2500	291431	031*)	500
226421	054*)	2500	259187	081*)	2500	291888	1—100	100
226675	1—100	250	260201	093*)	500	292242	1—100	100
227467	037*)	500	260226	061*)	1000	293022	092*)	1000
227764	047*)	1000	260738	083*)	1000	293417	1—100	100
228395	017*)	2500	261018	070*)	500	293979	1—100	250
229880	052*)	1000	261098	096*)	500	294238	080*)	500
230882	1—100	250	261525	070*)	10000	294469	1—100	250
231505	1—100	250	261564	1—100	250	295141	051*)	500
231757	1—100	100	261598	085*)	2500	295783	023*)	1000
231870	048*)	1000	261955	1—100	100	295939	092*)	1000
232002	1—100	100	263007	069*)	500	296399	024*)	500
232740	1—100	500	263153	1—100	100	296979	031*)	500
232975	094*)	500	264418	018*)	1000	297087	047*)	1000
233381	021*)	1000	264649	083*)	1000	297622	040*)	1000
233398	022*)	2500	265545	1—100	250	298383	056*)	1000
233429	049*)	1000				298805	019*)	1000

*) Шу сериядаги облигацияларнинг қолган 99 номерига 100 сўмдан ютуқ чиқди.

Жадвалда 50 сўмлик облигацияларга чиққан ютуқлар кўрсатилган.

100 сўмлик облигацияларга бир хил миқдорда — 100, 250, 500 сўм ютуқ чиққан тақдирда ютуқ чиққан сериядаги облигацияларнинг барча номерларига, айнан 200, 500, 1000 сўм ютуқ тўланади. 100 сўмлик облигация номерларидан бирига 500, 1000, 2500, 5000, 10000 сўм миқдорида ютуқ чиққанда унинг иккинчи номерига 100 сўм чиқади ва облигация бўйича 600, 1100, 2600, 5100, 10100 сўм тўланади, 25 сўм қийматидаги облигацияларга 50 сўмлик облигацияга чиққан ютуқнинг ярми тўланади.

Ютуқ пулига ютуқ чиққан облигациянинг бевосита қиймати ҳам киради.

Мазкур жадвал расмий ҳужжат ҳисобланиб, СССР Жамғармалар банкининг муассасалари ана шу ҳужжат асосида газетанинг навбатдаги сони чиққан кундан бошлаб ютуқларни белгиланган тартибда тўлай бошлайди.

Ютуқлар тиражини ўтказиш комиссияси раиси — Москва шаҳар халқ депутатлари Куйбишев район Совети ижроия комитетининг раиси А. П. ТИМОФЕЕВ.

Комиссия масъул секретари — В. А. ПРИТКОВА.

• СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ

КОМАНДАГА АВТОБУС КЕРАК

Қайта қуриш ўзгаришлари футболга ҳам наф келтирмоқда. Мамлакатимизда илк марта «Днепр» командасининг хўжалик ҳисобига ўтиб, клубга айлантирилиши ўз самарасини бераётгани кўпчиликка аён. Футболда бундай ўзига хос ислоҳга ўтишни республикамизда биринчи бўлиб наманганликлар бошлаб беришди. Ўтган йил бошида иккинчи лиганинг тажрибали коллективларидан бири «Навбаҳор» футболчилари клубга бирлашдилар. «Косонсойчи» командаси ҳам шу йўлдан боришга жазм этди.

«Навбаҳор» иккинчи лиганинг 7-зонасида кўп йиллардан бери муваффақиятли қатнашиб келаётган коллективлардан. Тажрибали футболчилари билан тренерлар ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик команданинг мавқеини мустаҳкамлаб, мухлислари сафини кенгайтирмоқда. Навбаҳорчиларнинг хўжалик ҳисобига ўтиш ҳақидаги ташаббуси бежиз эмас. Коллективнинг ўз маблағига эга бўлиши, харажатларни ўзи қоплаши, моддий манфаатдорликдан ташқари стадионни янада ободонлаштириш, мухлисларга қулайликлар яратиш, қўшимча майдонлар қуришга имкон яратди. Команда бошлиқлари ана шундай мулоҳазалардан кейин республика Давлат спорт комитетига таклиф киритишди. Днепропетровскка бориб бу борадаги ишлар бўйича тажриба orттиришди. Ниҳоят мамлакатда иккинчи бўлиб «Навбаҳор» футбол клуби тузилди.

Клуб шу тариқа давлатдан ҳеч қандай маблағ олмаган ҳолда юз минг сўм фойда топширишни режалаштирди. Шунча маблағ мароқ-

ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ КЛУБЛАР

ли ва ҳужумкор ўйин кўрсатиш, спорт-буюм лотерея ўйинларини ташкил этишни тақозо этарди. Лекин навбаҳорчилар бу билан чекланишмади. Команданинг учрашувлари ҳақидаги рангли календарни кўп нашрда босиб чиқариш, ишқибозлар билан ўзаро учрашувларда яқиндан мулоқотда бўлиш, театрлаштирилган программалар тайёрлаш каби тадбирлар ҳам клуб ишининг жонланишида муҳим омил бўлди. Ошкоралик ва демократияга кенг йўл очилган бир пайтда коллектив аъзолари клуб бошлиғини ҳам сайлаш йўли билан тайинлашни лозим топишди. Ҳозир клубга Шокир Қорабоев раҳбарлик қилмоқда.

«Навбаҳор» хўжалик ҳисобига ўтиб ишончни оқламоқда. Республикада тажриба тариқасида ташкил этилган бўлса-да, йил мобайнида футболчилар ҳам, мухлислар ҳам бундан мамнун бўлишди. Футболчиларимиз ғалабаларга бой ўйинлар кўрсатиб ишқибозларни мамнун этишга астойдил ҳаракат қилдилар. Мухлислар илгаригига қараганда кўпайди. Ҳар бир учрашувда тушган маблағнинг маълум бир қисми футболчиларга мукофот тариқасида тақсимланди.

Албатта биринчи бўлиш осон кечмайди. Қийинчиликлар ва муаммолар ҳам йўқ эмас. Ҳозир клубимизнинг 1300 нафар аъзоси бор. Уларни чинакам ишқибозлар деса бўлади. Мухлислар сафар ўйинларида ҳам бизга йўлдошлик қилиб, учрашувни видеофильмга олиб, уни такроран кўриш, таҳлил этиш ниятидалар. Лекин бундай истакни қондиришнинг иложи бўлмай турибди. Кўплашиб ана шундай фильмни кўриш учун алоҳида зал йўқ. Стадион маъмурияти бунга негадир эътиборсиз қарамоқда...

Клуб раҳбари клуб ишларини янада яхшилаш билан боғлиқ юмушлар ҳақида ҳам куйиниб гапирди. Чунончи командага мустаҳкам база керак. Ваҳолонки «Навбаҳор» мастерлар командалари сафида ўйнай бошлаганига саккиз йил бўлди. Команданинг машғулот базаси бўлганида эди, футболчилар дам олиш хоналари, ҳаммом-сауна, алоҳида машқ майдонидан фойдаланишар эдилар. Ҳозирча футболчиларни фақат учрашув куни жамлашга тўғри келяпти. Биринчи лигага даъвогарлар сафида турган «Навбаҳор» маблағ етарли бўлишига қарамай, ҳозирча команда учун автобус ажратилгани йўқ. Юқори ташкилотларга бир неча бор қилинган мурожаатлар натижасиз қолди. Стадионда мухлислар бўш вақтини оқилона ташкил этишга ҳам алоҳида эътибор бериш керак. Буфетлар, дўкончаларни кўпайтириш зарур.

«Навбаҳор» бу йилги чет эл сафарини Бангладеш бўйлаб ўтказди. У ерда ўтказилган бешта ўртоқлик учрашувларида муваффақиятли қатнашди. Коллективда қобилиятли футболчилар етарли. Акмал Тўлаков, Ҳайитбой Ирисбоев етакчи ўйинчилардан ҳисобланади. Клуб хайрли ишга қўл уриб шаҳар болалар уйини оталиққа олган. Крупская номли ана шу болалар масканига спорт инвентарлари учун 5 минг сўм ажратилди. Болалар билан футболчилар учрашуви мароқли ўтди. Бир сўз билан айтганда, «Навбаҳор» футбол клубининг истиқболи ойдин.

А. АЛИМОВ.

Совринлар ва ўринлар

✦ **ШАХМАТ.** Тошкентда республика биринчи гроссмейстери Г. Аъзамов хотирасига бағишланган Бутуниттифоқ турнири якунланди. Фрунзелик Л. Юртаев 15 имкониятдан 11,5 очко тўплаб, бош совринни қўлга киритди. Новосибирсклик Г. Серпер билан тошкентлик А. Ненашевлар иккинчи ҳамда учинчи ўринларни эгаллашди.

✦ **ВОЛЕЙБОЛ.** Тошкентнинг «Автомобилист» командаси қизлари Северодонецк шаҳрида навбатдаги тур ўйинларини ўтказди. Волейболчиларимиз Свердловскнинг «Уралочка» коллективига ютқазиб [2:3], Запорожьенинг «Орбита» коллективидан устун [3:0] келишди. Улар ҳисобида 5 та очко бор.

Қаердасан, Мунаввар?

Фарғона область ижроия комитети ички ишлар бошқармаси 1979 йилда туғилган Мунаввар Абдулазизовна Абдуқундузовани ахтармоқда. У 1987 йил 24 август куни тахминан кеч соат 2 ларда Фарғона районидаги Ҳамзаобод қишлоғидаги дам олиш зонасида ота-оналари билан бирга бўлган коттеждан чиқиб, дараксиз йўқолган.

Унинг кўриниши: 100-105 сантиметр, қадди-қомати ўрта, юзи думалоқ, сочлари силлиқ, қирра бурун, юпқа лаб, шалпанг қулоқ, қош-кўзлари қора, тили чучук. Тунги кўйлак, яшил лозим, оёқларига оқ резина тапочка кийган эди.

Мунавварнинг тақдиридан хабар топганлар яқин орадаги ички ишлар органларига хабар беришларини сўраймиз.

БОЛАЛАР УЧУН ҚУЙИЛАДИГАН МАҚСАДЛИ ЖАМҒАРМАЛАР — УЛАР МУСТАҚИЛ ҲАЁТГА ҚАДАМ ҚЎЙГАНЛАРИДА КАТТА ЁРДАМ БЕРАДИ

Бундай жамғармалар қариндош-уруғчилик муносабатларидан қатъи назар 16 ёшгача бўлган барча болалар учун қабул қилинади.

Жамғармани сақлашнинг 10 йиллик муддати тугаб, бола 16 ёшга етгандан сўнг йиллик жамғарманинг 4 проценти миқдорида даромад тўланади.

Қўшимча взнослар нақд пул ёки пул ўтказиш йўли билан ҳар қандай суммада қабул қилинади. Жамғармадан муайян бир қисмини олишга рухсат берилмайди.

Агар жамғарма 10 йиллик сақланиш муддати тугаганидан сўнг СССР Жамғарма банкининг муассасасида сақлаш учун қолдирилса ҳамда бола 16 ва ундан катта ёшга тўлган бўлса, шунингдек, жамғармани жамғарма қўювчига муддатидан олдин қайтариш керак бўлганда, йиллик жамғарманинг 2 проценти ҳажмида даромад тўланади.

Мақсадли жамғарма — боланинг мустақил ҳаётга қўядиган дастлабки қадамидир.

Жамғарма қўйишда сизга энг яхши ёрдамчи — СССР Жамғарма банкидир.

СССР ЖАМҒАРМА БАНКИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА БАНКИ

• Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 6/I да **Коппелия** (12.00), **Севилья сартароши** (премьера, 17.00), 7/I да **Севилья сартароши** (12.00), **Уйқудаги гўзал** (17.00), 8/I да **Уйқудаги гўзал** (12.00), **Евгений Онегин** (17.00).

Тошкент давлат маданият институти ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари оммавий байрамлар режиссураси кафедрасининг ўқитувчиси Ш. Қодирийга отаси

Ҳабибулла ҚОДИРИЙнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Редактор У. УСМОНОВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70, совет қурилиши — 33-15-20, 32-57-20, 32-54-18, фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21, адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, халқаро ҳаёт — 32-54-14, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06, коммунистик ахлоқ — 32-54-29, фельетонлар — 32-54-27, иллюстрация — 32-57-22.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Газета офсет усулида, А—2 форматида босилади.

Р. — 11307. Б. — 5. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12